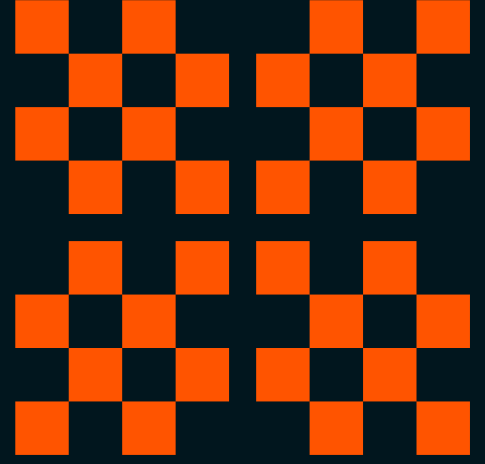

NEAR EAST UNIVERSITY
COMMUNICATION RESEARCH CENTRE

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
İLETİŞİM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

ULUSLARARASI
SOSYAL BİLİMLER &
SANAT ARAŞTIRMALARI
DERGİSİ

CİLT 5 / SAYI 1 / HAZİRAN 2026

VOLUME 5 / ISSUE 1 / JUNE 2026

INTERNATIONAL JOURNAL OF
SOCIAL SCIENCES & ART RESEARCH

e-ISSN: 2792-0968

NEAR EAST UNIVERSITY YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
COMMUNICATION RESEARCH CENTRE İLETİŞİM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER VE SANAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES & ART RESEARCH

e-ISSN: 2792-0968

CİLT 5 SAYI 1 | HAZİRAN 2026 JUNE | VOLUME 5 ISSUE 1

<https://dergi.neu.edu.tr/index.php/issar/index> | <https://dergipark.org.tr/tr/pub/issar>

ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER VE SANAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES & ART RESEARCH

e-ISSN: 2792-0968

<https://dergi.neu.edu.tr/index.php/issar/index> | <https://dergipark.org.tr/tr/pub/issar>

Derginin Türkçe tam adı

Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları Dergisi

Derginin İngilizce tam adı

International Journal of Social Sciences and Art Research

Derginin kısaltılmış adı

ISSAR

e-ISSN

2792-0968

Yayın dili

Türkçe ve İngilizce

Yayın aralığı ve ayları

Yılda iki kez, Haziran ve Aralık'ta düzenli olarak sayıları yayımlanmaktadır.

Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları Dergisi, Yakın Doğu Üniversitesi, İletişim Araştırmaları Merkezi tarafından çevrimiçi ortamda yayınlanan, çift taraflı kör hakemli ve açık erişimli bilimsel bir dergidir.

Dergimiz yılda iki kez, Türkçe ve İngilizce yazılmış makaleleri yayımlar. Derginin Haziran ve Aralık'ta düzenli olarak sayıları yayımlanmaktadır. Yayın Kurulu tarafından gerekli görüldüğü takdirde yılda iki sayıya ek olarak özel sayı(lar)da yayımlanabilir.

AMAÇ VE KAPSAM

Amaç

Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları Dergisi, iletişim bilimleri, kültürel çalışmalar, sanat ve tasarım disiplinleri ile sosyal bilimlerin iletişim bilimleriyle kesişen alanlarında yüksek bilimsel niteliğe sahip makaleler yayınlamakla literatüre katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Disiplinler arası çalışmaları önceleyen dergimiz, kuramsal ve ampirik araştırmaları odağına almaktadır. Özellikle yeni yönelimlerin ve disiplinler arası iş birliğinin bilimsel ilerlemeye ve toplumsal faydaya yönelik katkılarının artması amacını başlıca hedef olarak kabul etmektedir.

Kapsam

Derginin kapsamı; iletişim kuramları & sosyoloji, kültürel çalışmalar, gazetecilik, yeni medya, halkla ilişkiler, reklamcılık, pazarlama, fotoğrafçılık, görsel iletişim tasarımı, diğer disiplinlerdeki sanat ve tasarım araştırmaları, kuramları & eleştirileri, sanat tarihi, canlandırma sineması, sinema ve televizyon alanlarıyla ve bu alanların sosyal bilimlerin diğer disiplinleriyle kesişen araştırma ve derleme türündeki makalelerle birlikte kitap incelemeleriyle sınırlıdır.

ETİK İLKELER VE YAYIN POLİTİKASI

Etik ilkeler

Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları Dergisi, akademik yayın ilkelerine ve etik değerlere bağlıdır. Bu doğrultuda dergimiz; [Committee on Publication Ethics \(COPE\)](#), [Directory of Open Access Journals \(DOAJ\)](#) ve [Open Access Scholarly Publishers Association \(OASPA\)](#) tarafından yayınlanan etik yayıncılık ilkelerini benimsemektedir.

Yayın politikası

Yayımlanmak üzere değerlendirmeye sunulan tüm makalelerin özgün olması şarttır. Makalenin özgünlüğü; yazar(lar) tarafından iThenticate ya da Turnitin gibi benzerlik yazılımlarından biriyle analiz edilmeli ve elde edilen benzerlik raporu sunularak kanıtlanmalıdır.

Yazar(lar), Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları Dergisi'ne çalışmalarını göndererek [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#) lisans türü ile lisanslandığını kabul eder. Uygun atıf yapılması koşuluyla bu lisans türünde eserlerinin; her ortamda paylaşılabileceğini, türev eserler yaratılabileceğini ve ticari amaçla kullanılabileceğini kabul etmiş sayılır. Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları Dergisi'nde yayımlanan makalelerdeki görüşlerin ve çevirilerin bilimsel, etik ve yasal sorumlulukları yazarlara aittir.

Değerlendirmeye sunulan makalelerin daha önce herhangi bir elektronik ve basılı ortamda yayımlanmamış, aynı anda yayımlanmak üzere değerlendirmeye sunulmamış ya da yayımlanmak üzere kabul edilmemiş olması gerekmektedir. Şüpheli durumun tespiti halinde durum yazar(lar)a ve yazar(lar)ın bağlı olduğu kurum(lar)a bildirilir. İlgili yazar(lar)ın dergimize 5 (beş) yıl boyunca herhangi bir makale başvurusu yapması engellenir.

Yüksek lisans ve doktora tezlerinden ve daha önce bir sempozyumda, konferansta ya da kongrede sözlü olarak sunulmuş ancak tam metni hiçbir mecrada yayımlanmamış bildiriden üretilmiş, proje kapsamında yazılmış makaleler ile makalenin araştırma ve yazım sürecini destekleyen (finans eden) kurum ve kuruluşlar bilgi formunda detaylarıyla açıklanmalıdır.

Aynı yıl içerisinde bir yazarın yalnızca 1 (bir) makalesi yayınlanır. Yazar başka bir makale gönderse ve makale yayım kabulü olsa dahi takip eden yıl içinde uygun bir sayıda yayınlanmak için sıraya alınır.

Etik kurul izni gerektiren araştırmalar

Etik ilkelerimiz gereğince dergimizin değerlendirme sürecine dahil edilebilmesi için etik kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıda yer almaktadır:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.

Kişisel verilerinin korunması

Dergimize gönderilen tüm kişisel veriler, [Kişisel Verilerin Korunması Kanunu](#) çerçevesinde güvence altına alınmaktadır. Yazar(lar)a, hakemlere ve diğer gerçek kişilere ait bilgiler, herhangi bir üçüncü kişi veya kurumla paylaşılmamaktadır.

İntihal politikası

Dergimizin değerlendirmesine sunulan hiçbir makalenin intihal içermemesi gerekir. Bu doğrultuda yazar(lar)ın, makaleyi iThenticate veya Turnitin benzerlik yazılımlarından biriyle analiz ederek benzerlik raporunu sisteme yüklemesi zorunludur. Benzerlik oranı kaynakça hariç %15'i geçmemeli ve minimum eşleşme uzunluğu değeri en fazla 5 kelime olarak ayarlanmalıdır.

Raporun uygun bulunmaması ya da şüpheli bir durumla karşılaşılması durumunda Editör Kurulu ilgili makaleyi iThenticate veya Turnitin benzerlik yazılımlarından birinde analiz edebilir. Şüpheli durumun tespiti halinde durum yazar(lar)a ve yazar(lar)ın bağlı olduğu kurum(lar)a bildirilir. İlgili yazar(lar)ın dergimize 5 (beş) yıl boyunca makale başvurusu yapması engellenir.

Yapay zekâ kullanımı politikası

Üretken yapay zekâ araçları, dergimize gönderilecek makalelerin yalnızca dilbilgisini, yazım hatalarını ve üslup tutarlılığını kontrol etmek için kullanılabilir. Dergimiz, YÖK tarafından hazırlanan [Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber](#) ilkelerini benimsemektedir.

Üretken yapay zekâ kullanımında dikkat edilmesi gereken hususlar:

1. Şeffaflık ve sorumluluk (hesap verebilirlik): Üretken yapay zekâ kullanıldığı her süreçte şeffaflık olunmalıdır. Hangi aşamalarda ve nasıl kullanıldığı, verilerin nasıl toplandığı açıkça belirtilerek yapay zekânın katkısı açık biçimde ifade edilmelidir.
2. Doğruluk: Üretken yapay zekâ tarafından üretilen içeriğin/bilgilerin doğruluğu tespit edilmeli, elde edilen veriler kaynaklar üzerinden kontrol edilmeli ve doğrulanmalıdır.
3. Sorumluluk: Üretken yapay zekâ kullanımıyla ortaya konan verilerin her türlü sorumluluğu yazar(lar)a aittir. Bu sebeple yazar, yapay zekadan faydalandığı noktaları titizlikle incelemeli ve sorumluluğun kendisinde olduğunu bilmelidir.
4. Kaynak gösterimi: Dipnot ve kaynakça kısmında üretken yapay zekâ araçlarına yer verilmemelidir.

Değerlendirme süreci

Değerlendirme süreci 6 (altı) ayrı aşamadan oluşmaktadır. Yazar(lar) dergi sistemi üzerinden her aşamayı takip edebildiği üzere aynı zamanda her aşamada Editör Kurulu tarafından e-posta yoluyla bilgilendirilir. Aşamalar sırasıyla aşağıda belirtilmiştir.

1. Aşama: Makale öncelikle teknik değerlendirme sürecinden geçer. Bu süreçte makalenin, dergi yazım kurallarına uygun şekilde hazırlanıp hazırlanmadığı ve sunum esasları kontrol edilir. Dergi şablonuna, metin yazım kurallarına ve kaynak gösterme biçimine uymayan makaleler doğrudan reddedilir ya da teknik düzeltme talebiyle yazar(lar)a iade edilir.

2. Aşama: Teknik değerlendirme sürecini başarıyla tamamlayan makaleler; derginin amacına ve kapsamına uygunluk, özgünlük, bilimsel kalite ve alana katkı açısından değerlendirilmeye alınır. Değerlendirmeden geçemeyen makale bu aşamada reddedilir.

3. Aşama: Editör tarafından uygun görülen makale alan editörüne gönderilir. Alan editörü makaleyi özgünlük, bilimsel kalite ve alana katkı açısından değerlendirerek çift kör hakem değerlendirmesine sunabilir, düzeltme talep edebilir ya da reddedebilir.

4. Aşama: Alan editörünün değerlendirmesi doğrultusunda makale; yazar(lar) ve hakemler arasında karşılıklı anonimlik sağlanan çift kör hakem değerlendirme sürecinden geçer. Tarafsız değerlendirme sürecinin sağlanabilmesi için makaleler en az iki dış bağımsız hakem tarafından incelenir.

5. Aşama: Alan editörü, hakemler tarafından sunulan değerlendirme raporlarına dayanan kararını editöre sunar ya da doğrudan yazar(lar)a gönderir. Hakem kararlarının farklı olması durumunda editör ya da alan editörü nihai kararı verebilir ya da alan editörü, makaleyi üçüncü hakemin değerlendirmesine sunabilir. Düzeltme talep edilen makale, yazar(lar) tarafından düzenlenip sisteme yüklendikten sonra yeniden hakemler tarafından ya da alan editörü veya editör tarafından yeniden değerlendirmeye tabi tutulur. Alan editörü düzeltme talebinin haricinde kabul ve ret kararı verebilir. Karar düzeltme talebinde olduğu üzere editöre sunulabilir ya da doğrudan yazar(lar)a iletebilir.

6. Aşama: Alan editörü ya da editör kararı doğrultusunda yayınlanmaya uygun görülen makale son olarak makale diline bakılmaksızın Türkçe ve İngilizce dil editörüne sunulur. Dil editörlerinin değerlendirme raporu doğrultusunda alan editörü ya da editör, yazar(lar)dan yazım diline ve dilin doğru kullanımına ilişkin düzeltme talep edilebilir. Makale yazar(lar) tarafından düzenlenip sisteme yüklendikten sonra yeniden dil editörlerinin değerlendirmesine sunulur. Dil editörlerinin onayı doğrultusunda makale yayın sürecine alınır. Tüm karar verme sürecinde baş editör son yetkili kişidir.

Düzeltilme politikası

Yayın kurulu, yayınlanan makalede bulguları, yorumları ve sonuçları etkilemeyen ancak okur için kafa karışıklığı yaratabilecek küçük hataların (yazım hataları, yazar isimlerindeki teknik yanlışlıklar vb.) tespiti halinde düzeltme bildirimi yayımlayabilir. Düzeltme bildiriminin gerektiği hallerde çalışmanın;

- 1- Başlığının başına "Düzeltildi:" ibaresi eklenir.
- 2- Makale tam metninin sonuna düzeltme bildirimi eklenerek yayınlanır.
- 3- Derginin internet sitesinin Duyurular bölümünde düzeltme bildirimi ilan edilir.
- 4- Düzeltme tarihinden itibaren ilk yayınlanacak sayının içindekiler listesine "Düzeltildi: Çalışma Başlığı" şeklinde eklenir.

Geri çekme politikası

Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları Dergisi, yayın politikaları gereği, bir makalenin geri çekilmesi aşamasında yazar(lar)a ve yayın kuruluna düşen görev ve sorumluluklar aşağıda verilmiştir.

Yazarlar:

Yazar(lar)ın yayımlanmış, erken görünüm ya da değerlendirme aşamasındaki çalışmasıyla ilgili bir yanlış ya da hatayı fark etmesi durumunda, geri çekme işlemlerinde dergi editörleriyle işbirliği yapma yükümlülüğü bulunmaktadır. Değerlendirme aşamasındaki çalışmasını geri çekme talebinde bulunmak isteyen yazar(lar), Geri Çekme Formu'nu doldurarak her bir yazarın ıslak imzası ile imzalanmış ve taratılmış halini editör.issar@neu.edu.tr adresine e-posta aracılığıyla yayın kuruluna iletmekle yükümlüdür. Yayın kurulu geri çekme bildirimini inceleyerek en geç 15 gün içerisinde dönüş sağlar. Yayın kurulu tarafından geri çekme isteği onaylanmadıkça yazar(lar) çalışmasını başka bir dergiye değerlendirme için gönderemezler.

Editörler:

Yayın kurulu; yayımlanmış, erken görünümdeki veya değerlendirme aşamasındaki bir çalışmaya ilişkin telif hakkı ve intihal şüphesi oluşması durumunda çalışmayı ilişkin soruşturma başlatma yükümlülüğü taşır. Yayın kurulu yapılan soruşturma sonucunda değerlendirme aşamasındaki çalışmada telif hakkı ve intihal yapıldığını tespit etmesi durumunda çalışmayı değerlendirmeden geri çeker ve tespit edilen durumları detaylı bir şekilde kaynak göstererek yazarlara iade eder. Yayın kurulu, yayımlanmış veya erken görünümdeki bir çalışmada telif hakkı ihlali ve intihal yapıldığını tespit etmesi durumunda, en geç 15 gün içerisinde aşağıdaki geri çekme ve bildiri işlemlerini gerçekleştirir. Etik ihlali tespit edilen çalışmanın;

- 1- Başlığının başına "Geri Çekildi:" ibaresi eklenir.

2- Özet ve tam metin içerikleri yerine çalışmanın geri çekilme gerekçeleri, detaylı kanıt kaynakları varsa yazar(lar)ın bağlı olduğu kurum ve kuruluşların konu hakkındaki bildirimleri ile birlikte yayınlanır.

3- Derginin internet sitesinin Duyurular bölümünde geri çekme bildirimi ilan edilir.

4- Geri çekme tarihinden itibaren ilk yayınlanacak sayının içindekiler listesine "Geri Çekildi: Çalışma Başlığı" şeklinde eklenir, birinci sayfasından başlamak koşuluyla geri çekme nedenleri ve buna kaynak gösterilen alıntılar okurlarla paylaşılır.

5- Yazar(lar)ın bağlı olduğu kuruluş(lar)a geri çekme bildirimleri iletilir.

6- Yukarıda sıralanan geri çekme bildirimleri, derginin dizinlendiği kurum ve kuruluşlarla da iletilir.

Ayrıca yayın kurulu etik ihlalde bulunan çalışma yazar(lar)ının daha önce yayınlanmış çalışmalarının yayıncı kuruluşlarına, yayınlanan çalışmaların geçerlik ve güvenilirliğini güvence altına almalarını ve geri çekmelerini önerebilir.

Ücret politikası

Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları Dergisi, Yakın Doğu Üniversitesi tarafından finanse edilmektedir. Yazarlardan, değerlendirme ve yayınlama sürecinde herhangi bir ücret talep edilmemektedir.

Yazarlara ilişkin sorumluluklar

- Yazarlar, dergiye gönderdikleri çalışmaların bilimsel, özgün ve etik standartlara uygun olmasından birebir sorumludur.
- Dergiye gönderilen makaleler, daha önce hiçbir yerde yayınlanmamış ve başka bir dergi için yayın değerlendirmesinde bulunmamış olmalıdır.
- Başkasına ait ifadeler, sonuçlar, fikirler veya veriler, atıf yapılmadan ve kaynak gösterilmeden kullanılamaz. Her türlü intihal (metin, fikir, veri, kendine intihal dahil) kesinlikle yasaktır.
- Yazarlar gönderdikleri metnin özgünlüğünü teyit etmekle yükümlüdür.
- Yazar olarak listelenen her kişi, makalenin akademik içeriğine (konsept, tasarım, veri analizi, yazım vb.) önemli ölçüde katkı sağlamış olmalıdır.
- Projenin sadece finansmanını sağlamak veya genel gözetim yapmak, yazarlık için yeterli bir katkı değildir.
- Yazarlar makalenin nihai halini okumuş, onaylamış ve yayımlanması için rıza göstermiş olmalıdır. Makalenin içeriğinden tüm yazarlar ortak sorumluluk taşır.
- "Hediye yazarlık" (katkısı olmayan kişinin yazar olarak eklenmesi) ve "hayalet yazarlık" (önemli katkısı olan kişinin yazar olarak belirtilmemesi) etik ilkelerin ihlali olarak değerlendirilir.
- Makalelerde ileri sürülen görüşler yazarlara aittir. Yayın ve Editör Kurulu, makalelerde ileri sürülen görüşlerden dolayı herhangi bir sorumluluk üstlenmemektedir.
- Makalede sunulan tüm veriler (nicel, nitel, görsel vb.) gerçek, doğrulanabilir ve manipüle edilmemiş olmalıdır.
- Veri sahteciliği veya tahrif etme gibi davranışlar bilimsel suç sayılır.
- Başka bir çalışmadan elde edilen verilere atıf yapıyorsa kaynak açıkça belirtilmelidir.
- Yazarlar, makalenin hazırlanması, araştırmanın yürütülmesi veya yayınlanması sürecini etkileyebilecek her türlü finansal (kurum, şirket, hibe vb.) ve maddi olmayan çıkar çatışmalarını açıklamakla yükümlüdür.
- Makalenin finansman kaynakları (proje numarası dahil) açıkça belirtilmelidir.
- Aynı makalenin ya da önemli ölçüde örtüşen bir başka halinin birden fazla dergiye aynı anda gönderilmesi etik değildir. Bir makale yalnızca bir dergide değerlendirme sürecinde olabilir.
- Başkalarının çalışmalarından yararlanan her yerde bilimsel makaleye uygun şekilde doğru ve eksiksiz atıf yapılmalıdır.
- Yazarlar önceki yayınlarına atıf yaparken bunu belirtmelidir.
- Yazarlar yayınlanan makalelerinde önemli bir hata ya da yanlışlık fark ettiğinde durumu derhal editöre ya da alan editörüne bildirmeli ve gerekli düzeltmenin veya geri çekme işleminin yapılmasını sağlamalıdır.

Hakemlere ilişkin sorumluluklar

- Hakemler yayın sürecinin bilimsel kalitesini ve objektifliğini sağlayan temel unsurdur. Hakem değerlendirmesi, bilimsel iletişimin ve gelişiminin vazgeçilmez bir parçasıdır.
- Hakem yalnızca kendi uzmanlık alanına giren makaleleri değerlendirmeyi kabul etmelidir. Yeterli bilgiye ve tecrübeye sahip olmadığı bir konuda değerlendirme yapmaktan kaçınmalıdır.
- Değerlendirme talebini kabul ettiğinde, makalenin bilimsel kalitesini artırmaya yönelik yapıcı, objektif ve açıklayıcı bir dil kullanarak katkı sağlamalıdır.
- Değerlendirme süreci ve bu süreçte elde edilen tüm bilgiler (makale metni, özet, veriler vb.) tamamen gizlidir.
- Hakemler, değerlendirmeleri için kendilerine gönderilen makaleyi hiçbir amaçla üçüncü kişilerle paylaşamaz ve makaledeki bilgileri, fikirleri ve verileri kendi çalışmalarında kullanamaz.
- Hakem raporları, kişisel görüşlerden ve eleştirilerden arındırılmış, tamamen bilimsel temellere dayandırılmış olmalıdır.
- Yazarlara yönelik eleştiriler saygılı ve yapıcı bir dille sunulmalıdır. Hakem, makalenin güçlü ve zayıf yönlerini açıkça belirtmelidir.
- Kişisel, küçümseyici ve hakaret içeren ifadelerden kesinlikle kaçınılmalıdır.
- Hakem, değerlendirmesi istenen makalenin yazar(lar)ıyla veya çalışmayla herhangi bir çıkar çatışması (mesleki rekabet, ortak yayın geçmişi, kişisel ilişki vb.) içinde olduğunu düşünüyorsa, durumu derhal editöre ya da alan editörüne bildirerek değerlendirme sürecinden çekilmelidir.
- Hakem, değerlendirmeyi kabul etmeden önce süreci tamamlamak için yeterli zamana sahip olduğundan emin olmalıdır.
- Belirlenen süre içinde değerlendirmeyi tamamlayamayacağını öngörüyorsa durumu editöre ya da alan editörüne bildirerek değerlendirme sürecinden geri çekilmelidir.
- Hakem, değerlendirdiği makalede intihal, veri sahteciliği, yayıncı ihlali ve başka bir etik suistimal şüphesi fark ederse bu durumu detaylı bir şekilde editöre ya da alan editörüne bildirmekle yükümlüdür.

Baş editör, editörler ve alan editörlerine ilişkin sorumluluklar

- Baş editör ve editörler derginin yayın politikasını belirleyen, yayın ve değerlendirme sürecinin aşamalarını yöneten ve derginin bilimsel bütünlüğünden birinci derecede sorumlu olan kişilerdir.
- Yayınlanmak üzere gönderilen makaleler hakkındaki nihai karar (kabul, düzeltme ya da ret) baş editör, editör ve alan editörü tarafından hakem raporları ve derginin yayın kapsamı ve ilkeleri göz önünde bulundurularak objektif bir şekilde verilir.
- Baş editör, editörler ve alan editörleri, yazarların ırkı, cinsiyeti, cinsel yönelimi, dini, etnik kökeni, vatandaşlığı, siyasi görüşü ve kurumsal bağlılığı gibi kişisel özelliklerine bakılmaksızın tarafsız davranmakla yükümlüdür.
- Makaleler yayın sürecinde eşit ve adil bir şekilde değerlendirilir.
- Değerlendirmeye sunulan makaleler, gizli belge niteliği taşımaktadır. Baş editör, editörler ve alan editörleri, makale içeriğini hakemler dışında üçüncü şahıslarla (yazarlar ve yayıncı hariç) paylaşamaz.
- Hakem atama sürecinde ve değerlendirme raporlarında gizlilik esastır.
- Editörler ve alan editörleri, değerlendirdikleri bir makaleyle herhangi bir mali veya maddi olmayan çıkar çatışması içinde olduklarında (yazarla yakın akademik/kişisel ilişki, doğrudan rekabet vb.) değerlendirme sürecinden kendilerini çekmek ve durumu baş editöre bildirmek zorundadır.
- Editörler ve alan editörleri, makalelerin kalitesini ve bilimsel geçerliliğini sağlamak için adil, tarafsız ve çift kör hakem değerlendirme sürecini yürütmekle yükümlüdür.
- Uygun ve yetkin hakemleri seçerek sürecin etik işleyişini sağlarlar.
- Hakem raporlarını dikkatle inceler ve yazarlara yapıcı bir şekilde iletirler.
- Editörler ve alan editörleri, yayınlanmış makalelerdeki olası telif hakkı ihlallerine karşı dikkatli olmalıdır. Makalelerin özgün olduğunu ve gerekli tüm atıfları içerdiğini teyit etmelidir.
- Yayınlanan makalelerin fikri mülkiyet hakları ve yayın politikaları konusunda yazarları bilgilendirirler.
- Yayınlanan bir makalede ciddi bir hata, yanlışlık ya da telif hakkı ihlali fark edildiğinde editörler ve alan editörleri durumu araştırmak, yazarlarla iletişime geçmek ve gerekli düzeltmeyi, açıklamayı yapma veya makaleyi geri çekme işlemlerini başlatmakla yükümlüdür.

YAZIM KURALLARI

Koşullar

1. Dergimize gönderilecek yazılar makale şablonuna uygun şekilde düzenlenmelidir. Makale şablonuna ve aşağıda detayları belirtilen yazım ve kaynak gösterim kurallarına uygun hazırlanmayan makaleler değerlendirme sürecine alınmaz.

[Türkçe yazılmış makale şablonunu indirmek için tıklayınız.](#)
[İngilizce yazılmış makale şablonunu indirmek için tıklayınız.](#)

2. Yazar(lar)ın, makaleyi iThenticate veya Turnitin benzerlik yazılımlarından biriyle analiz ederek benzerlik raporunu, taahhütname formu ile bilgi formuyla birlikte sisteme yüklemesi gerekir. Benzerlik oranı kaynakça hariç %15'i geçmemeli ve minimum eşleşme uzunluğu değeri en fazla 5 kelime olarak ayarlanmalıdır.

3. Dergimize makale gönderecek yazar(lar) aşağıdaki tüm belgeleri sunmak zorundadır. Herhangi bir belgenin eksik olması durumunda makale değerlendirme sürecine alınmaz.

- Makale şablonuna uygun hazırlanmış tam metin makale dosyası.
- [Bilgi formu \(indirmek için tıklayınız\)](#)
- [Taahhütname formu \(indirmek için tıklayınız\)](#) (form doldurulup ıslak imzalı şekilde taranarak PDF dosya formatında gönderilmelidir).
- Benzerlik raporu.
- Etik kurul onay belgesi (etik kurul izni gerektiren araştırmalar Etik İlkeler ve Yayın Politikası başlığı altında belirtilmiştir).

Metin yazım kuralları

- 1- Makaleler (araştırma ya da derleme) özet metinleri ve kaynakça hariç olmak üzere en az 5.000, en fazla 7.000 sözcükten oluşmalıdır.
- 2- Kitap incelemeleri yalnızca tek yazarlı olmalıdır. Özet metinleri ve kaynakça hariç olmak üzere en az 1.500, en fazla 3.000 sözcükten oluşmalıdır.
- 3- Makalelerde yer alması zorunlu olan Türkçe ve İngilizce özet metinleri en az 150, en fazla 200 sözcükten oluşmalıdır. Hem Türkçe hem de İngilizce özet metni için toplam 5 adet anahtar kelime yer almalıdır.
- 4- Makale şablonuna yazar ismi, kurumu, iletişim bilgileri, ORCID numarası kesinlikle yazılmamalıdır.

Metin yazım kurallarına uygun hazırlanmayan makaleler değerlendirme sürecine alınmaz.

Kaynak gösterme kuralları

Dergimiz, gönderilecek makalelerin uluslararası kaynak yazım kurallarına uygun olmasını şart koşmakta ve bu kapsamda **APA 7** formatına göre kaynak gösterilmesini zorunlu kılmaktadır.

Tek yazarlı kitap

Metin içinde: (Kozan, 2023)
Kaynaklar bölümünde: Kozan, E. (2023). *Tasarım odaklı düşünce*. Abaküs.

İki yazarlı kitap

Metin içinde: (Krisztian & Schlempp-Ülker, 2016)
Kaynaklar bölümünde: Krisztian, G., & Schlempp-Ülker, N. (2016). *Fikirleri görselleştirmek: Bir profesyonel gibi tasarım yapıp sunmak* (A. Ortakmaç, Çev.). Literatür.

Tek yazarlı kitap bölümü

Metin içinde: (Demir, 2022)

Kaynaklar bölümünde: Demir, Ç. (2022). Görsel iletişim tasarımında portfolyonun önemi. Ö. Durmaz & M. Ertürk (Eds.), *Görsel iletişimi tasarlamak 001* (ss. 11-33) içinde. Yem.

Tek yazarlı makale

Metin içinde: (Kocaman, 2021, s. 3005)
Kaynaklar bölümünde: Kocaman, Ş. (2021). Grafik tasarım endüstrisinde yapay zekâ. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(77), 3000-3016. <https://doi.org/10.26450/jshsr.2843> (DOI numarası mutlaka yer almalıdır)

İki yazarlı makale

Metin içinde: (İnal & Polat, 2023, s. 92)
Kaynaklar bölümünde: İnal, E.A.D., & Polat, A.A. (2023). Ambalaj tasarımında nöropazarlama kullanımı. *Konya Sanat*, (6), 84-100. <https://doi.org/10.51118/konsan.2023.26> (DOI numarası mutlaka yer almalıdır)

Üç ve daha fazla yazarlı makale

Metin içinde: (Çeken vd., 2018, s. 171; Shetty et al., 2019, s. 115)
Kaynaklar bölümünde: Çeken, B., Çiçekli, K., & Ersan, M. (2018). Dijitalden doğan illüstrasyon tekniği: Low poly. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 6(2), 167-179. <https://doi.org/10.7816/SED-06-02-05> (DOI numarası mutlaka yer almalıdır)

Çevrimiçi kaynak

Metin içinde: (Guest, 2025)
Kaynaklar bölümünde: Guest, H. (2025, 16 Haziran). You should be skeptical of the TikTok deal. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/2025/12/23/opinion/tiktok-deal-national-security.html>

Yüksek lisans & doktora tezi

Metin içinde: (Mürsel, 2022)
Kaynaklar bölümünde: Gürsel, M.S. (2022). *Dijital rol yapma oyunlarında arayüz tasarımlarının grafik tasarım açısından incelenmesi* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi].

Sanat eseri

Metin içinde: (Da Vinci, 1503–1506)
Kaynaklar bölümünde: Da Vinci, L. (1503–1506). *Mona Lisa* [Tuval üzerine yağlı boya tablo]. Louvre Müzesi, Paris.

Metin içinde çoklu kaynak gösterimi

(Alpay, 2018; Eagle, 2023; Muriel & Crawford, 2018; Narvaez Rojas vd., 2021)

Kaynak gösterme kurallarına uygun hazırlanmayan yazılar değerlendirme sürecine alınmaz.

DERGİ KURULLARI

Yayıncı ve sahibi

Yakın Doğu Üniversitesi İletişim Araştırmaları Merkezi (İLAMER) adına
Yakın Doğu Oluşumu Mütevelli Heyeti Başkanı
Prof. Dr. İrfan Suat GÜNSEL

Baş editör

Prof. Dr. Fevzi KASAP
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Editör kurulu

Prof. Dr. Alev Fatoş PARSA
Ege Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Meliha Nurdan TAŞKIRAN
İstanbul Medipol Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Nalan BÜKER
İstanbul Arel Üniversitesi – Türkiye

Doç. Dr. Akıl Fikret TOSUN
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi – Türkiye

Doç. Dr. Fuat Boğaç EVREN
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Doç. Dr. Serkan FUNDALAR
Kıbrıs Amerikan Üniversitesi – KKTC

Yrd. Doç. Dr. Özen ÇATAL
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

İngilizce dil editörü

Yrd. Doç. Dr. Sarvenaz SAFAVİ
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Türkçe dil editörü

Prof. Dr. Ahmet GÜNEYLİ
Lefke Avrupa Üniversitesi – KKTC

Mizanpaj editörü

Doç. Dr. Fuat Boğaç EVREN
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Kapak tasarımı

Doç. Dr. Fuat Boğaç EVREN
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Yakın Doğu Üniversitesi bilimsel yayın koordinatörü

Öğr. Gör. Murat Cem ACARALP
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Teknik destek ve altyapı

Orhan ÖZKILIÇ
Near East Technology – KKTC

Alan editörleri

Prof. Dr. Emre TANDIRLI | Görsel İletişim Tasarımı
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Esra KAVCI | Sanat Tarihi & Sanat Kuramları
Dokuz Eylül Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Fatoş ADILOĞLU | Görsel İletişim Tasarımı
Doğu Akdeniz Üniversitesi – KKTC

Prof. Dr. Fethi KABA | Canlandırma Sineması
Anadolu Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Gül Esra ATALAY | Gazetecilik & Yeni Medya
Üsküdar Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Hatice ÖZ PEKTAŞ | Görsel İletişim Tasarımı
İstinye Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Mehmet YAKIN | Halkla İlişkiler, Reklamcılık & Pazarlama
İstanbul Arel Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Mustafa TALAS | İletişim Kuramları & Sosyolojisi
Sinop Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Muzaffer SÜMBÜL | Kültürel Çalışmalar
Çukurova Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Müjgan YILDIRIM | Canlandırma Sineması
Maltepe Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Recep ÜNAL | Gazetecilik & Yeni Medya
Mersin Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Selahattin YILDIZ | Sinema, Film Tasarımı ve Yönetimi
İstanbul Arel Üniversitesi – Türkiye

Prof. Halil YOLERİ | Plastik Sanatlar
Dokuz Eylül Üniversitesi – Türkiye

Doç. Dr. Dilan ÇİFTÇİ | Siyasal İletişim
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi – KKTC

Doç. Dr. Özgür İPEK | Sinema, Film Tasarımı ve Yönetimi
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi – Türkiye

Doç. Dr. Sabire SOYTOK | Sinema, Film Tasarımı ve Yönetimi
Dokuz Eylül Üniversitesi – Türkiye

Doç. Dr. Sırma Oya TEKVAR | Halkla İlişkiler, Reklamcılık & Pazarlama
Ankara Üniversitesi – Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz ŞENTÜRK | Dijital Oyun Tasarımı
İstanbul Aydın Üniversitesi – Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Onur AŞKIN | Dijital Oyun Tasarımı
Doğuş Üniversitesi – Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Oshan ULUŞAN | Gazetecilik & Yeni Medya
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Yrd. Doç. Dr. Serkad Hasan IŞIKÖREN | Plastik Sanatlar
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Yrd. Doç. Dr. Tijen ZEYBEK | Siyasal İletişim
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Dr. Özgür YILMAZKOL | Sinema, Film Tasarımı ve Yönetimi
Türkiye

Bilimsel danışma kurulu

Prof. Dr. Ahmet Bülend GÖKSEL
Türkiye

Prof. Dr. Ahmet SİPAHİOĞLU
360 Derece Araştırma Grubu – Türkiye

Prof. Dr. Ayhan BİBER
Türkiye

Prof. Dr. Ayşe İLHAN ÇAKIR
Kapadokya Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Bahire ÖZAD
Doğu Akdeniz Üniversitesi – KKTC

Prof. Dr. Belkis A. TARHAN
Türkiye

Prof. Dr. Elif Asude TUNCA
Lefke Avrupa Üniversitesi – KKTC

Prof. Dr. Elvan ADANIR
İzmir Ekonomi Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Enderhan KARAKOÇ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Faruk KALKAN
Türkiye

Prof. Dr. Feyzi KORU
Dokuz Eylül Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Filiz TİRYAKİOĞLU
Türkiye

Prof. Dr. İncilay YURDAKUL
Uşak Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Korkmaz ALEMDAR
Arkın Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi – KKTC

Prof. Dr. Nazife GÜNGÖR
Üsküdar Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Oğuz ADANIR
Türkiye

Prof. Dr. Remzi YAĞCI
Dokuz Eylül Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Serdar ÖZTÜRK
Hacı Bayram Veli Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Simber Rana ATAY
Dokuz Eylül Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Şefik GÜNGÖR
Yaşar Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Şeyda ERASLAN TAŞPINAR
Atatürk Üniversitesi – Türkiye

Doç. Dr. Aydın ZOR
Akdeniz Üniversitesi - Türkiye

DİZİNLER

Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları Dergisi aşağıda belirtilen dizinler tarafından taranmaktadır.

[Academic Resource Index - ResearchBib](#)
[Asos Index](#)

Cilt 5, Sayı 1, Haziran 2026 Sayısı Alan Editörleri ve Hakemleri

Prof. Dr. Enderhan KARAKOÇ
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi – Türkiye

Prof. Dr. Nalan BÜKER
İstanbul Arel Üniversitesi – Türkiye

Doç. Dr. Dilan ÇİFTÇİ
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi – KKTC

Doç. Dr. Emine KIVANÇ ÖZTUĞ
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Doç. Dr. Emre Ahmet SEÇMEN
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi – Türkiye

Doç. Dr. Fatma MİRALAY
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Doç. Dr. Halil Göker GÜLAY
Manisa Celal Bayar Üniversitesi – Türkiye

Doç. Dr. İhsan KOLUAÇIK
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi – Türkiye

Doç. Dr. Özgür İPEK
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi – Türkiye

Doç. Dr. Sevilay ULAŞ
Çankaya Üniversitesi – Türkiye

Doç. Dr. Zeynep Benan DONDURUCU
Kocaeli Üniversitesi – Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Bahar TAŞELİ
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi – KKTC

Yrd. Doç. Dr. Erkan SÜLÜN
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Dr. Öğr. Üyesi İpek GÜRKAN
İstanbul Gelişim Üniversitesi – Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Oshan ULUŞAN
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Yrd. Doç. Dr. Özen ÇATAL
Yakın Doğu Üniversitesi – KKTC

Dr. Öğr. Üyesi Zerrin Özge Erbilen Yalçın
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi – Türkiye

İletişim bilgileri

Yakın Doğu Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Yakın Doğu Bulvarı PK: 99138 Lefkoşa /
KKTC, Mersin 10 – TÜRKİYE

Resmi site

<https://dergi.neu.edu.tr/index.php/issar/index>
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/issar>

E-posta

editor.issar@neu.edu.tr
info.issar@neu.edu.tr

ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER VE SANAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES & ART RESEARCH

CİLT 5 SAYI 1 | HAZİRAN 2026 JUNE | VOLUME 5 ISSUE 1

İçindekiler | Contents

1-12 THE RELATIONSHIP BETWEEN CONFLICT ACTIVITY STYLES AND MUSIC GENRE PREFERENCES IN UNIVERSITY STUDENTS

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇATIŞMA EYLEM STİLLERİNİN MÜZİK TÜRÜ TERCİHLERİ İLE İLİŞKİSİ

RESEARCH ARTICLE | ENGLISH

Nesrin DUMAN, Shams MUSTAFAYEVA, Elif YILDIZ, Emine Şeyda ELDEMİR & Zehra YILMAZ

13-24 THE MUSEUM EDUCATION IN TÜRKİYE: CURRENT SITUATION, MAIN PROBLEM AREAS AND RECOMMENDATIONS FOR IMPROVEMENT

TÜRKİYE'DE MÜZE EĞİTİMİ: MEVCUT DURUM, SORUN ALANLARI VE GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ÖNERİLER

RESEARCH ARTICLE | ENGLISH

Bekir KUL

25-31 HİPER-KÜLTÜRELLİK: KÜLTÜR VE KÜRESELLEŞME

HYPERCULTURE: CULTURE AND GLOBALISATION

KITAP İNCELEMESİ | TÜRKÇE

Tolga TELLAN

NEAR EAST UNIVERSITY

International Journal of
Social Sciences and
Art Research

Volume 5
Issue 1

Received:
19.12.2023
Accepted:
13.02.2024

ISSN
2792-0968

RESEARCH ARTICLE

THE RELATIONSHIP BETWEEN CONFLICT ACTIVITY STYLES AND
MUSIC GENRE PREFERENCES IN UNIVERSITY STUDENTS

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇATIŞMA EYLEM STİLLERİNİN MÜZİK TÜRÜ
TERCİHLERİ İLE İLİŞKİSİ

Nesrin DUMAN¹

Shams MUSTAFAYEVA (Sorumlu Yazar)²

Elif YILDIZ³

Emine Şeyda ELDEMİR⁴

Zehra YILMAZ⁵

ABSTRACT

From the past to the present, music has become a tool that plays a significant role in individuals' lives and benefited them in numerous ways. Although music has a wide range of genres, people's musical genre preferences also vary. Numerous studies examining individuals' music preferences with various variables have revealed that there is a strong relationship between individuals' music preferences, personality characteristics, and behaviors. Based on this, the study aimed to examine the relationship between music preferences and conflict activity styles. A total of 84 university students—42 male and 42 females —participated in the study. The data were collected through Personal Information Form and Conflict Activity Styles Inventory. As a result of this study, it was determined that there was no significant relationship between conflict activity styles and music genre preferences. Music genre preferences do not show significant differentiation according to conflict activity styles. On the other hand, music genre preferences show significant differences according to sex. While girls prefer the upbeat-conventional music genre more, boys prefer intense-rebellious and slow-calm music. Finally, and this is the most important finding of the research, intense-rebellious and upbeat-conventional music preferences are significantly higher in students with a forcing conflict activity style. This study aims to serve as a resource for future research by examining the connection between music preferences and conflict activity styles.

Keywords: music, music genre, conflict activity styles, university student.

ÖZ

Geçmişten günümüze müzik, insanların hayatında önemli rol oynayan ve onlara birçok yönde fayda sağlayan bir araç haline gelmiştir. Müziğin tür bakımından çok geniş bir yelpazesi olmakla birlikte insanların müzik türü tercihleri de farklılaşmaktadır. Bireylerin müzik tercihlerini çeşitli değişkenlerle inceleyen çok sayıda araştırma, bireylerin müzik tercihleri, kişilik özellikleri ve davranışları arasında güçlü bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Buradan hareketle çalışma müzik tercihleri ile çatışma eylem stilleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi hedef almıştır. Araştırma grubunu 42'si

¹ Doç. Dr., İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, ORCID: 0000-0002-2751-8315, nesrinduman@windowslive.com

² Psikolog, ORCID: 0009-0002-9486-3730, sems.mustafayeva02@gmail.com

³ Psikolog, ORCID: 0009-0008-3293-0233, yldz.elf.34@gmail.com

⁴ Psikolog, ORCID: 0009-0009-1621-5149, seydaeldemir@hotmail.com

⁵ Psikolog, ORCID: 0009-0001-5202-5125, zehraylmzy@gmail.com

erkek, 42'si kadın olmak üzere toplam 84 üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Veri toplamak amacıyla Kişisel Bilgi Formu ve Çatışma Eylem Stilleri Ölçeği kullanılmıştır. Bu çalışmanın sonucunda çatışma eylem stilleri ile müzik türü tercihleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Müzik türü tercihleri çatışma eylem stillerine göre anlamlı farklılaşma göstermemektedir. Diğer taraftan, müzik türü tercihleri cinsiyete göre anlamlı farklılaşma göstermekte olup; kızlar neşeli-konvensiyonel (upbeat-conventional) müzik türünü daha çok tercih ederken; erkekler etkileyici-isyankar (intense-rebellious) ve yavaş-sakin (slow-calm) müzikleri daha çok tercih etmektedir. Son olarak -ki araştırmanın da en önemli bulgusudur- zorlayıcı çatışma eylem stiline sahip olan öğrencilerde etkileyici-isyankar ve neşeli-konvensiyonel müzik tercihleri anlamlı düzeyde daha fazladır. Bu çalışmanın müzik tercihleri ile çatışma eylem stilleri arasındaki bağlantıyı inceleyerek gelecekteki araştırmalara kaynak niteliğinde olması amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: müzik, müzik türü, çatışma eylem stilleri, üniversite öğrencisi.

CITATION

Duman, N., Mustafayeva, S., Yıldız, E., Eldemir, E. Ş., & Yılmaz, Z. (2026). The relationship between conflict activity styles and music genre preferences in university students. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 1-12.
<https://doi.org/10.32955/neuissar2026511316>

1. INTRODUCTION

From past to present, music has accompanied human beings in important and common occasions such as wedding, funeral, and war. That is why it is considered to be most global form of expression and communication for all people around the world (Mehr et al., 2019). Even though expressing oneself musically is a trait that shared by all people, the realization of that trait depends on a person's surroundings and personal experiences, especially among group of people (Welch and McPherson, 2018; North and Hargreaves, 2008). Therefore, what people have in common in music is that they are singing, listening, creating, and playing to reveal their emotional feelings and states (Welch et al., 2020). Participation in music with these activities brings positive effects to individuals psychologically (cognitive and emotional), socially and physically (Biasutti and Concina, 2013). For instance, the healing aspect of music, which began in the past when Pythagoras (c.570 – c.495 BC) enhanced human's psychological and physical states by prescribing musical modes and scales appeared under the name of "Music Therapy" after the Second World War (as cited in Greenberg and Rentfrow, 2017).

When it comes to the kinds of music people like to listen to, they have a wide range of preferences influenced by values, attitudes, aesthetics, and emotional responses (Kaçmaz, 2016). It is indicated that musical preferences are grouped or categorized into genres (Burge et al., 2002). To illustrate, Rentfrow and Gosling (2003) used their factor analysis to classify music preferences into four distinct categories: "Energetic and Rhythmic" which included rap, hip-hop, soul/funk, and electronica/dance music; "Reflective and Complex" which included blues, jazz, classical, and folk music; "Intense and Rebellious" which included rock, alternative, and heavy metal music; and "Upbeat and Conventional" which included country, soundtrack, religious, and pop music. Besides, studies conducted in Turkey revealed that the preferred music classification is generally Turkish folk music (TFM), Turkish Makam music (TMM), popular music (includes rock, rap, pop), arabesque and lastly, religious music (Angı, 2012; Bozkurt, 2015; Canbay, 2013; Demirtaş & Köse, 2018; Doğan, 2019; Gürgen, 2016; Nizamoglu, 2019; Yurga, 2010).

As mentioned above, in recent years, music preferences have been the focus of numerous studies. From that view, there are various research has revealed that there is a close relationship between certain personality characteristics and people's music preference (Devlin & Seidel, 2007; Yağışan, 2013; Aydoğan and Gürsoy, 2007). For example, Rentfrow and Golsing (2003) had found that people who prefer heavy metal and rock genres of music were more open to new experience. Additionally, these young adults could be less understanding, forgiving, lacking in warmth, and demanding. Similar studies on the effects of music have indicated that individuals who prefer heavy metal music (rap, hard rock, classic rock, etc.) are more likely to face emotional problems, psychological chaos, suicidal thoughts and tend to behave in a very aggressive manner (Wass et al., 1989 as cited in Kelly D. et al., 2003, p. 213; Güner, 1998, p. 291 as cited in Yağışan, 2013). Moreover, listening to heavy music is associated with being hypersexual, disrespecting women less,

disobeying authority, and participating in more illicit and antisocial activities. Some research argues that these connections develop as a result of the compatibility between listener's traits and themes in heavy music (Hansen and Hansen, 1990 as cited in Kelly D. et al., 2003, p. 213). On the other hand, light music (such as pop, classical Turkish music) which is ranging from slow to rhythmic melodies is mostly associated with soothing emotional concerns of listener, provide validation for feelings, and emphasize sociability, identity, relationships (Rosenbaum and Prinsky, 1987 as cited in Kelly D. et al., 2003, p. 213; Larson & Kubey, 1983; Roe, 1985).

Humans, on the other hand, are social creatures who engage in constant social interaction throughout their daily lives. Conflicts arise from potential disagreements and discord that may emerge in human relationships. While Johnson and Johnson (2003) define the concept of conflict as fighting, confusion and argument, some researchers define conflict as an ordinary situation that a person may encounter on an ordinary day (Karadağ, 2014; Karip, 2010; Rahim, 2001). Especially, the issue of conflict has become one of the frequently discussed topics in interdisciplinary branches due to the daily stress and negative events brought about by social life and interpersonal relationships in recent years (Karadağ, 2014).

Based on all the approaches to the effect of music on personality and behavior, the aim of the research is to investigate whether the music genres preferred by university students differ according to their conflict style.

2. AIM OF THE STUDY

This study aimed to analyze the relationship between university students' music genre preferences and conflict activity styles. With this aim, answers were sought to the following questions:

1. Which musical genres are preferred by university students?
2. What are the conflict styles of university students?
3. Do students' music genre preferences differ significantly according to their conflict activity styles?
4. Do music preferences differ significantly in students with a certain conflict activity style?
5. Is there a significant correlation between students' music preferences and conflict activity styles?

Two hypotheses are proposed in the light of these questions:

H₀: It is hypothesized that university students' conflict activity styles will differ depending on the music genres they prefer.

H₁: It is hypothesized that students who prefer upbeat and intense music genre will score higher in forcing action style.

3. SIGNIFICANCE OF THE STUDY

When prestigious databases such as *WoS*, *Scopus*, *EbscoHost*, *Ulakbim* were scanned, no study examining the relationship between these two variables (conflict activity styles and music genres) was found. Conflict activity style is a concept that describes how people deal with conflict situations and behave within conflict. People exhibit different approaches in situations of conflict and disagreement, and these approaches form conflict activity styles. As such, conflict activity styles provide information about individuals' emotional expression styles and stress management. Similarly, other researchs have looked into the connection between personality characteristics, preferred musical genres, and stress management. All these variables may be related to each other. It may be possible to predict the types of music people prefer based on their conflict activity styles or vice versa. Therefore, this research is important in terms of opening a new perspective on predicting human behavior.

4. METHODS

4.1. Model of the research

The model of the research is the survey model, which is "*a research model that aims to detect a past or present situation as it exists*" (Karasar, 2018, p. 109). In the research, the "*relational screening model*," which is one of the screening models under the title of general screening and aims to determine the existence and/or degree of change between two or more variables, was used. This model is made in the form of data pairs that will allow a relational analysis (Karasar, 2018, p. 114). Two important variables were identified in this research model: "conflict activity styles" and "preferred music genres". The relationship between these variables has been examined.

4.2. Data collection tools

The data for this research were collected using two forms: "*Personal Information Form*" and "*Conflict Activity Styles Inventory*" to determine the conflict activity styles of the participants.

Personal Information Form: It was prepared by the researchers and consists of some close-ended questions about sex, anger status, and the preference of musical genres. Three music genres were offered to the participants as options. First of them is Calm and Slow Music (includes Classic, Slow, and Classical Turkish music, Blues). Second is Intense and Rebellious Music (includes Arabesque, Rock, Rap). Third one is Upbeat and Conventional Music (includes Pop and Hip-hop). In order for the participants to familiarize themselves with the musical genres offered as options, 15-second demo songs of the relevant musical genres were played. After the participants listened to the music, the types of music they liked were marked. The list of songs used for musical genres is presented in the Table 1.

Conflict Activity Styles Inventory: The scale was first developed by Johnson and Johnson (1981) and revised by the same researchers in 2008. It was designed to reveal the individual's behavioral style in coping with conflict circumstances. Although the scale is generally accepted in the literature, it has also been adapted to different cultures. The research used the form that Karadağ and Tosun (2014) customized for the Turkish population. There are five subscales and 35 elements total on the scale. The form is a 5-point Likert type; it is scored between 1-5 (1-I never act like this ...5-I mostly act like this). There are no reverse-coded items on the scale. There are five sub-dimensions of the inventory. Questions numbered 1, 6, 11, 16, 21, 26, 31 examine the "withdrawing" dimension; questions numbered 2, 7, 12, 17, 22, 27, 32 the "forcing" dimension; questions numbered 3, 8, 13, 18, 23, 28, and 33 examine the "smoothing\accommodating" dimension; questions numbered 4, 9, 14, 19, 24, 29, 34 examine the "compromising" dimension; questions numbered 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35 examine the "collaborating" dimension. Analyses are carried out by taking the total score of each conflict activity style separately. In this study, the Cronbach Alpha coefficient of the scale is ($\alpha=.78$). Generally accepted rule is that Cronbach Alpha of 0.6-0.7 indicates an acceptable level of reliability.

Table 1. List of songs preferred for music genres.

	Music Genre	Singer	Song
Slow and Calm	Classical	Beethoven	Moonlight Sonata
	Slow	Sezen Aksu	Sen Ağlama
	Classical Turkish	Zeki Müren	Gözlerin Doğuyor Gecelerime
	Music Blues	Muddy Waters	Hoochie Coochie Man
Intense and Rebellious	Rock	Manga	Dünyanın Sonuna Doğmuşum
	Rap	Sagopa Kajmer	Galiba
	Arabesque	Müslüm Gürses	Seni Yazdım
Upbeat and Conventional	Pop	Hande Yener	Havaalanı
	Hip-hop		Empire State of Mind

Jay Z & Alicia
Keys

4.3. Ethics of the study

Research started after obtaining ethical approval from the Istanbul 29 Mayıs University Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee on the date of 06.11.2023, under reference number 2023/11. Participants were informed about the research before the scales were administered. Participation in the research was voluntary. The informed consent form and scales were presented to the participants face to face.

4.4. Analysis

In the analysis of the research results, the data collected from the forms and scales were digitized and entered into the SPSS-22 program for Windows. To analyze the data, it was first determined whether the relevant data set showed a normal distribution. Tabachnick and Fidell (2013) accept that the distribution is normal when the skewness and kurtosis values are between ± 1.50 . Since the skewness and kurtosis values of the subscales (*Withdrawing, Forcing, Smoothing, Compromising, Collaborating*) scores are within this range in the study, it can be said that the data set has a normal distribution (see Table 3). As such, parametric methods were found suitable for analysis. Independent Sample T-test, One way ANOVA, Qi-Square and Pearson correlation analysis were used. $p < .05$ and $p < .001$ significance levels were preferred in interpretation.

4.5. Sampling

This research was conducted in the fall semester of the 2023–2024 academic year. The simple random sampling technique—a sampling strategy in which each member of the study population has an equal probability of being chosen- was used to determine sampling method. For the sample size, 84 people were determined as the sample by calculating a 90% confidence interval and a 9% margin of error in the unknown universe. Detailed information about demographical variables is presented in Table 2.

Table 2. Demographical variables.

Variables		N	%
Sex	Male	42	50
	Female	42	50
Defining Anger Status	Yes	31	36,9
	No	53	63,1
Music Genre Preferences	Slow and Calm Music	27	32,1
	Intense and Rebellious Music	28	33,3
	Upbeat and Conventional	29	34,5
Conflict Activity Styles	Withdrawing	6	7,1
	Forcing	15	17,9
	Smoothing/Accommodating	20	23,8
	Compromising	18	21,4
	Collaborating	25	29,8
<i>Total</i>		84	100

5. RESULTS

In this section, descriptive analysis results on the “Conflict Activity Styles Inventory”, comparative analysis results according to demographic variables, and correlation analysis results on the relationship between conflict styles and music genre preferences will be presented, respectively.

5.1. Descriptive analysis of the “Conflict Activity Styles Inventory”

The average scores of the participants from the Conflict Activity Styles Inventory subscales are presented in Table 3. Accordingly, 6 participants whose conflict activity styles are withdrawing scored 18.97 ± 4.95 points; 15 participants with forcing conflict style scored 22.73 ± 4.29 points; 20 participants with smoothing conflict style scored 24.30 ± 4.10 points; 18 participants with compromising conflict style score 24.59 ± 3.87 points; and 25 participants with collaborating conflict style scored 25.22 ± 3.32 points. These results show that students have the collaborative conflict activity style most.

Table 3. “Conflict Activity Styles Inventory” descriptive analysis.

Conflict Activity Styles	N	Min.	Max.	$\bar{X}$	Sd.	Skewness	Kurtosis
Withdrawing	6	11,00	34,00	18,97	4,95	,592	,381
Forcing	15	11,00	32,00	22,73	4,29	-,201	-,279
Smoothing	20	14,00	33,00	24,30	4,10	-,193	-,421
Compromising	18	17,00	34,00	24,59	3,87	,059	-,429
Collaborating	25	17,00	34,00	25,22	3,32	-,223	,612

5.2. Musical genre preferences and conflict activity styles comparison analysis according to sex

Independent Sample T-test analysis was conducted to find out if there are sex-based differences in students' conflict activity styles and music genre preferences, and the results are shown in Table 4. In the t-test analysis results, music genre preferences show significant difference according to sex, $t(79,574)=2,173$, $p<.05$. While female students are preferring upbeat/conventional music ($n=21$) more than male students ($n=8$), boys are preferring slow/calm ($n=15$) and intense/rebellious music ($n=19$) more than girls. On the other hand, conflict type do not show significant difference according to sex, $t(77,716)=1,106$, $p>.05$. Results are shown in Table 4.

Table 4. Music genre preference and conflict activity style comparison analysis according to sex.

	Sex	N	$\bar{X}$	Sd	t	P
Music genre preference	Female	42	2,21	,87	$t(79,574)$ 2,173	033*
	Male	42	1,83	,73		
Conflict activity style	Female	42	3,64	1,12	$t(77,716)$ 1,106	272
	Male	42	3,33	1,42		

* $p<.05$ significant differentiation

5.3. Musical genre preferences and conflict activity styles comparison analysis according to anger status

Independent Sample T-test analysis was conducted to determine whether students' music genre preferences and conflict activity styles differ according to anger status, and the results are shown in Table 5. In the t-test analysis results, music genre preferences and conflict activity style do not show significant difference according to anger status, $t(82)=1,459$, $p>.05$; $t(50,004)=-1,338$, $p>.05$.

Table 5. Music genre preference and conflict activity style comparison analysis according to anger.

	Anger status	N	$\bar{X}$	Sd	t	p
Music genre Preferences	Yes	31	2,19	,74	$t(82)$	.148*
	No	53	1,92	,85	1,459	
Conflict type	Yes	31	3,22	1,49	$t(50,004)$	.187*
	No	53	3,64	1,12	-1,338	

*p>.05 no significant differentiation

5.4. Musical genre preferences comparison analysis according to conflict activity styles

One way ANOVA test analysis was conducted to determine whether students' music genre preferences differ according to conflict activity styles, and the results are shown in Table 6. In the ANOVA analysis results, music genre preferences did not differ significantly according to conflict styles, $F(2,81)=.775$; $p=.464$.

Table 6. Music genre preferences and conflict activity styles ANOVA analysis.

	Music genres	N	$\bar{X}$	Sd	F(2,81)	p
Conflict activity styles	Slow and Calm	27	3,79	1,16	.775	.464*
	Intense and Rebellious	28	3,39	1,42		
	Upbeat and Conventional	29	3,34	1,26		
	Total	84	3,48	1,28		

*p>.05 no significant differentiation

One way ANOVA analysis was also conducted to examine whether there was a significant difference between the music preferences of students with a certain type of conflict activity styles. The results are presented in Table 7.

Table 7. Music genre preferences and conflict activity styles ANOVA analysis.

Conflict Activity Styles	Music genres	N	$\bar{X}$.	Sd	F(2,81)	p	Difference
Withdrawing	Slow and Calm	27	17,88	4,48	1,068	.348	
	Intense and Rebellious	28	19,17	5,60			
	Upbeat and conventional	29	19,79	4,69			
	Total	84	18,97	4,95			
Forcing	Slow and Calm ¹	27	20,59	4,36	5,581	.005*	1<2
	Intense and Rebellious ²	28	23,96	3,75			
	Upbeat and Conventional ³	29	23,55	4,10			1<3
	Total	84	22,73	4,29			
Smoothing	Slow and Calm	27	24,44	3,33	1,016	.366	
	Intense and Rebellious	28	23,46	4,81			
	Upbeat and Conventional	29	25,00	4,02			
	Total	84	24,30	4,10			
Compromising	Slow and Calm	27	25,14	4,00	2,508	.088	
	Intense and Rebellious	28	23,28	3,69			
	Upbeat and Conventional	29	25,34	3,71			
	Total	84	24,59	3,87			
Collaborating	Slow and Calm	27	25,14	3,49	,046	.955	
	Intense and Rebellious	28	25,14	3,33			

Upbeat and Conventional	29	25,37	3,27
Total	84	25,22	3,32

*p<.05 significant differentiation

According to the results, there is a significant difference between the music preferences of students with a forcing conflict activity style, $F(2,81)=5,581$; $p=.005$. A Scheffe post hoc analysis was performed to determine the direction of differentiation and which groups the differentiation occurred between. According to Scheffe results, *intense-rebellious*² and *upbeat-conventional*³ music preferences are significantly higher in students with a forcing conflict activity style.

5.5. Musical genre preferences and conflict activity styles correlation analysis

To determine whether students' music genre preferences relate to conflict activity styles, Chi-square (χ^2) analysis was conducted. Results indicate that there is no significant relationship between music genre preferences and conflict activity styles, $\chi^2=3,515$; $p>.05$. Results are shown in Table 8.

Table 8. Music genre preferences and conflict activity styles χ^2 analysis.

Music genres	Withdrawing	Forcing	Smoothing	Compromising	Collaborating	Total	χ^2
Slow and Calm	1	3	7	7	9	27	3,515
Intense and Rebellious	3	6	5	5	9	28	
Upbeat and Conventional	2	6	8	6	7	29	
Total	6	15	20	18	25	84	

p>.05 no significant relationship

6. DISCUSSION AND CONCLUSION

The following results were obtained in the research which was conducted to reveal musical preferences and conflict activity styles of university students, and to determine the relationship between preferred music genres and conflict activity styles:

In this current study, it was found that the students' most preferred music genre was upbeat and conventional (includes pop, hip-hop). Kaşar and Yöndem (2006) found that pop music was one of the dominant genres gaining popularity among university students in Turkey. Similarly, Yaylalı (2006) and Yağışan (2013) find out that students' most preferred music genre was pop. In this regard, it can be concluded that the research findings corroborate the literature. On the other hand, according to the results, the least preferred genre among students was slow and calm music (classic, slow, Turkish classical music and blues). When the relevant literature was examined, it was observed that arabesque music, rap, and Turkish folk music are the least preferred genre among Turkish university students (Gürgeç, 2016; Yağışan, 2013). Based on these results, it can be said that the social environment, regional differences, and age can affect individuals' music preferences. In order to interpret this data correctly, regional studies should be conducted, and it should be examined whether university students in different regions of Turkey have similar results. Based on the results obtained, it will be understood whether this music genre has generally lost interest among young people.

In terms of conflict activity styles, it was found that the "Withdrawing Style" (n=6) is the least preferred style by the students. At the same time, findings indicate that the most preferred style of students is the "Collaborating Style" (n=25) in this study. Some studies in the literature have obtained similar results. A research in which students identified their individual conflict styles revealed that majority of students described themselves as collaborative (Golubeva, 2023). On the other hand, in a study published in 2023,

Guiab and Miguel examined the conflict resolution practices of the faculty and staff of a state institution in the Philippines, found that the dominant conflict management style in the faculty was “Avoiding” and “Compromising”. In this way, results supporting the literature were obtained in the research.

Among the research results, it has been revealed that music preferences and conflict activity styles of individuals do not differ according to their anger status. Incompatible with these results, Sezer (2011) found out that anger scores of individuals who listen to arabesque music are quite higher than those who listen to other genres (as cited in Yağışan, 2013). The study could not support Sezer's work.

In this study, it was found that although music genre preferences differ significantly according to gender, conflict activity styles do not differ according to the gender. Such that, results of the study showed that female students preferred upbeat and conventional music more than male students. Conversely, it was found that male students preferred slow-calm music and intense music more than females. Similarly, research on how gender affects musical genre preferences revealed that men preferred heavy metal music (such as rock), while women preferred pop and other softer genres (Christenson & Peterson, 1988; Colley, 2008 as cited in Gürgen, 2016). Here, the ways of grouping music (labeling pop music as soft music) show different results at first glance. However, pop music is seen to be highly preferred among girls, just like in this study. As such, the literature is supported.

In consistent with the above result, Tekkanat (2009)'s and Balkan and İkiz (2021)'s studies revealed that conflict styles did not differ significantly according to gender. However, the question whether conflict activity styles differ according to gender, involves in conflicting results in the literature. For example, Yücel (2013) and Büyükşahin Çevik (2017) found significant relationship between conflict activity styles and gender roles among adults. To interpret this data, new research data that includes different variables is needed.

Finally, this study found no significant relationship between conflict activity styles and music genre preferences among university students. But, as expected in first hypotheses (H_1) significant difference was observed between the music preference of students with forcing conflict activity style. The current study revealed a remarkable finding: intense-rebellious and upbeat-conventional music preferences are significantly higher in students with a forcing conflict activity style. Since no specific studies have been conducted investigating the relationship between the two variables, further studies are needed to see whether there is a relationship between conflict activity styles and music genre preferences in other age groups and in different cultures.

7. SUGGESTIONS

1. Repeating the study with individuals from different age groups and comparing the research results,
2. Conducting new research in which different music genres are offered as a choice and comparing the research results,
3. Conducting new research to identify different conflict activity styles and comparing the research results,
4. Repeating similar studies taking into account different geographical regions in our country is suggested.

8. LIMITATIONS

1. The research is based on students' own evaluations (self-report). There is a possibility that some students may have avoided expressing their real situation or exaggerated it during the application.
2. The research is limited to only 84 university students.
3. As it is correlational study, it is not possible to predict causation. Thus, there is a need for experimental studies to establish a causal relationship between music genres and conflict activity styles.

4. This research is limited to eight music genres and 3 subgroups (Calm and Slow Music, Intense and Rebellious Music, Upbeat and Conventional).

5. Since this study used 15-second demos to explain music genres, it may also have an impact on people's preferences.

Statements

Katkı Oranı | Contribution Ratio: Yazar 1: 20%, Yazar 2: 20%, Yazar 3: 20%, Yazar 4: 20%, Yazar 5: 20%.

Benzerlik Oranı | Similarity Ratio: 12%

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı | Research and Publication Ethics Statement: Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Etik Kurul İzni | Ethics Committee Approval: Bu çalışma için İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Bilimsel Etik Kurulu'ndan (Tarih: 06.11.2023, Sayı: 2023/11-09) onay alınmıştır.

Üretken Yapay Zekâ Araçları Kullanım Beyanı | Declaration of Use of Generative Artificial Intelligence Tools: Çalışma kapsamında ve makale yazım sürecinde üretken yapay zekâ araçları kullanılmamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı | Conflict of Interest Disclosure: Bu çalışma ile ilgili yazar(lar)ın herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek Beyanı | Financial Support Statement: Bu çalışma herhangi bir kurum, kuruluş veya proje tarafından destek almamıştır.

References

- Angı, Ç. E. (2012). *Lise öğrencilerinin demografik özellikleri ile dinledikleri müzik türleri arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi].
- Aydoğan, Y., & Gürsoy, F. (2007). Müzik dinleme alışkanlıklarının ve bazı değişkenlerin lise ikinci sınıf öğrencilerinin sürekli kaygı düzeyleri üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *AİBÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 64-73. <https://izlik.org/JA35DK58MU>
- Balkan, K., & İkiz, F. E. (2021). Investigation of career adaptability according to conflict activity styles. *Eurasian Journal of Educational Research*, 21(92), 1-22. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1294100>
- Biasutti, M., and Concina, E. (2013). Music education and the transfer of learning. *Journal of Communications Research*. 5(3), 397-413.
- Bozkurt, S. S. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin duygu durumlarına göre dinledikleri müzik türlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi].
- Burge, M., Goldblat, C., & Lester, D. (2002). Music preferences and suicidality: A comment on Stack. *Death Studies*, 26(6), 501–504. <https://doi.org/10.1080/074811802760139021>
- Büyüksahin Çevik, G. (2017). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ve çatışma çözme stillerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1017–1034. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.320021>
- Canbay, A. (2013). Türkiye'deki müzik türleri ve gelişimleri. In A. Canbay & Z. Nacaklı (Eds.), *Müzik Kültürü* (pp. 199-226). Pegem.
- Christenson, P. G., & Peterson, J. B. (1988). Genre and gender in the structure of music preferences. *Communication Research*, 15(3), 282-301. <https://doi.org/10.1177/009365088015003004>

- Demirtaş, H. & Köse, H. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının müzik türlerine ilgileri üzerine bir inceleme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1404-1415. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.18.39790-471128>
- Devlin, J. M., & Seidel, S. D. (2007). Music preferences and their relationship to behaviors, beliefs, and attitudes toward aggression. Retrieved from: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED507397.pdf>
- Doğan, U. (2019). *Ortaöğretim öğrencilerinin müzik beğeni ve tercihlerinin çeşitli değişkenler yönünden incelenmesi (Sivas/Zara örneği)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi].
- Golubeva, I. (2023). Raising students' self-awareness of their conflict communication styles: Insights from an intercultural telecollaboration project. *Societies*, 13(223). <https://doi.org/10.3390/soc13100223>
- Greenberg, D. M., & Rentfrow, P. J. (2017). Music and big data: a new frontier. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 18, 50–56. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2017.07.007>
- Guiab, R. R., & Miguel, C. C. (2023). Conflict Management Styles of Faculty and Staff of a State University in Northern Philippines. *International Journal of Current Science Research and Review*, 6(9), 6357-6374. <https://doi.org/10.47191/ijcsrr/V6-i9-25>
- Johnson, D. W. (1981). *Reaching out*. Prentice-Hall.
- Johnson, D. W. & Johnson, F. P. (2003). *Joining together*. Pearson Education.
- Kaçmaz, D. (2016). *Öğrencilerin kişilik ve benlik boyutlarının müzik tercihlerine etkisinin incelenmesi (Sivas örneği)* [Yayımlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi].
- Karadağ, E. & Tosun, Ü. (2014). Çatışma eylem stilleri ölçeği [ÇESÖ]: Türkçe'ye uyarlanması dil geçerliği ve ön psikometrik incelemesi, *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 34(1), 45-69. <https://iupress.istanbul.edu.tr/journal/sp/article/catisma-eylem-stilleri-olcegi-ceso-turkceye-uyarlanmasi-dil-gecerligi-ve-on-psikometrik-incelemesi?id=524706>
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar ilkeler teknikler*. Nobel.
- Karip, E. (2010). *Çatışma yönetimi*. Pegem A.
- Kasar, M. K. & Yöndem, S. (2006). Muğla üniversitesi öğrencilerinin klasik gitar ile ilgili bilgi ve tutumları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16. <https://izlik.org/JA64ZS38JG>
- Kelly D., Schwartz, K., & Fouts, T. G. (2003). Music preferences, personality style and developmental issues of adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 32, 205–213. <https://doi.org/10.1023/A:1022547520656>
- Larson, R., & Kubey, R. (1983). Television and music: Contrasting media in adolescents life. *Youth & Society*. 15(1): 13–31. <https://doi.org/10.1177/0044118X83015001002>
- Mehr, A., Singh, M., Knox, D., Ketter, D. M., Pickens-Jones, D., Atwood, S., et al. (2019). Universality and diversity in human song. *Science*, 366. doi: 10.1126/science. aax0868
- Mehr, S. A., Singh, M., Knox, D., Ketter, D. M., Pickens-Jones, D., Atwood, S., Lucas, C., Jacoby, N., Egner, A. A., Hopkins, E. J., & Howard, R. M. (2019). Universality and diversity in human song. *Science*, 366(6468). <https://doi.org/10.1126/science.aax0868>
- Nizamoğlu, P. (2019). *Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin duygu durumlarına göre müzik tercihleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiler* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi].
- North, A. C., & Hargreaves, D. J. (2008). *The social and applied psychology of music*. Oxford University. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198567424.001.0001>

- Rahim M. A. (2001). *Managing conflict in organizations (3rd edition)*. Quorum.
- Rentfrow, P. J., & Gosling, S. D. (2003). The do re mi's of everyday life: The structure and personality correlates of music preferences. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(6), 1236–1256. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.6.1236>
- Roe, K. (1985). Swedish youth and music: Listening patterns and motivations. *Communication Research*, 12(3), 353–362. <https://doi.org/10.1177/009365085012003007>
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics (sixth edition)*. Pearson.
- Tekkanat, D. (2009). *İlköğretim okulu yöneticilerinin çatışma yönetimi tarzlarına ilişkin öğretmen algıları* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi].
- Gürgen, E. T. (2016). Musical preference and music education: Musical preferences of Turkish university students and their levels in genre identification. *International Journal of Music Education*, 34(4), 459–471. <https://doi.org/10.1177/0255761415619390>
- Welch, G.F., & McPherson, G. E. (eds.). (2018). Commentary: Music education and the role of music in people's lives. In G. E. McPherson & G. F. Welch (Eds.), *Music and Music Education in People's Lives: An Oxford Handbook of Music Education* (pp. 3-18). Oxford University.
- Welch, G. F., Biasutti, M., MacRitchie, J., McPherson, G. E., & Himonides, E. (2020). Editorial: The impact of music on human development and well-being. *Frontiers in Psychology*, 11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01246>
- Yağışan, N. (2013). Üniversite öğrencilerinin müzik tercihleri ve saldırganlıkla ilişkisi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1(2). <https://doi.org/10.7816/sed-01-02-07>
- Yaylalı, M. (2006). *Üniversite gençliğinin sosyo-ekonomik profili araştırması*. Atatürk Üniversitesi.
- Yurga, C. (2010). *20. yy'da Türkiye'de popüler müzikler (2.baskı)*. Pegem.
- Yücel, F. G. (2013). *Examining the relationship between projective identification, gender roles, conflict resolution styles and marital satisfaction* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi].

NEAR EAST UNIVERSITY

International Journal of Social Sciences and Art Research

Cilt 5
Sayı 1

ISSN
2792-0968

Geliş tarihi:
25.12.2023
Kabul tarihi:
28.03.2024

RESEARCH ARTICLE

THE MUSEUM EDUCATION IN TÜRKİYE: CURRENT SITUATION, MAIN PROBLEM AREAS AND RECOMMENDATIONS FOR IMPROVEMENT

TÜRKİYE'DE MÜZE EĞİTİMİ: MEVCUT DURUM, SORUN ALANLARI VE GELİŞTİRMEYE YÖNELİK ÖNERİLER

Bekir KUL ¹

ABSTRACT

Presently, education and learning processes are not confined to books, and knowledge transfer takes place within the school walls in a planned, sequential and deliberate manner less than in the past. Learning takes place in a variety of settings and out-of-school educational environments such as home, street, museum and others, and in different non-formal contexts. Museums are undoubtedly one of the most important learning environments in society and are frequently visited and highly valued places for school trips. In this study, it was tried to determine the current situation, problem areas and solution suggestions for museum education in Türkiye. According to the general results of the research, the problem areas of museums are grouped under seven themes: planning visits to museums; museum education material; collection, documentation and conservation of artefacts in museums; exhibition techniques in museums; personnel needs of museums; presentation of museums, and museums budget. At the end of this research, which tries to determine the current situation and problem areas of museum education in Türkiye with the data obtained from focus group interviews with academics, museum professionals and teachers conducting scientific studies in the field of museum education, suggestions for decision makers, policy makers and practitioners are presented.

Keywords: museum, museology, museum education, museum pedagogy, out-of-school learning environments.

ÖZ

Günümüzde eğitim ve öğrenme süreçleri kitaplarla sınırlandırılmamakta, bilgi aktarımı okul duvarları içinde planlı, sıralı ve kasıtlı bir şekilde geçmişe göre daha az yapılmaktadır. Öğrenme, çeşitli ortamlarda ve ev, sokak, müze ve diğerleri gibi okul dışı eğitim ortamlarında ve farklı resmî olmayan bağlamlarda gerçekleşmektedir. Müzeler de şüphesiz toplumun en önemli öğrenme ortamlarından biridir ve okul gezileri için sık sık ziyaret edilen ve çok değer verilen mekânlardır. Bu çalışmada Türkiye'de müze eğitiminde mevcut durum, sorun alanları ve bunlara yönelik çözüm önerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın genel sonuçlarına göre müzelerin sorun alanları müze ziyaretlerinin planlanması; müze eğitim materyali; müzelerde eserlerin toplanması, belgelenmesi ve korunması; müzelerde sergileme teknikleri; müze personel ihtiyacı; müze tanıtımı ve müze bütçesi olmak üzere yedi temada toplanmaktadır. Müze eğitimi alanında bilimsel çalışmalar yürüten akademisyenler, müze profesyonelleri ve öğretmenlerle gerçekleştirilen odak grup görüşmelerinden elde edilen verilerle Türkiye'de müze eğitiminin mevcut durumu ile sorun alanlarının belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmanın sonunda karar vericilere, politika geliştiricilere ve uygulayıcılara yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: müze, müzecilik, müze eğitimi, müze pedagojisi, okul dışı eğitim ortamları.

¹ Millî Eğitim Bakanlığı, ORCID: 0000-0001-6687-717X, bekirkul@hotmail.com

CITATION

Kul, B. (2026). The museum education in Türkiye: Current situation, main problem areas and recommendations for improvement. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 13-25. <https://doi.org/10.32955/neuissar2026511317>

1. INTRODUCTION

Museum education is the learning and information programmes that museums organise to educate visitors about history, art, science and culture. This type of education can be aimed at students, teachers, adults and general visitors. Museum education aims to impart knowledge, provide learning experiences, and build cultural awareness through museum collections, exhibitions, and other interactive activities. Over the years, educators and schools have come to recognise that a better approach is to make learning opportunities and extracurricular activities of all kinds through visits and fieldwork. In this approach, the whole environment is recognised as a source of learning and art museums are considered as part of this wider environment.

Museums are undoubtedly one of society's most important learning opportunities and are frequently visited and highly valued places for school trips. With increasing awareness of museums as a valuable source of information, schools have realised that the art curriculum can be reconciled with opportunities for learning in museums. Learning about art from real works of art in museums and galleries has come to be seen as valuable for students at all grade levels in secondary education. While such a view is gaining increasing popularity and importance all over the world and especially in developed Western countries, relatively undeveloped or underdeveloped countries ignore the great advantages and learning opportunities that museums provide to students.

In this study, it was tried to determine the current situation, problem areas and solution suggestions for the use of museums, which can be considered as a useful and effective out-of-school educational environment, in the field of education in Türkiye. In the study, firstly, the definition, scope, background and history of museum education are mentioned; information about the objectives of museum education and current approaches are given. At the end of the study, the current status and problem areas of museum education in Türkiye were identified through focus group interviews with academics, museum professionals and teachers, and recommendations for decision makers, policy makers and practitioners were presented.

2. CONCEPTUAL FRAMEWORK

Museums, which collect, research, preserve and present the cultural heritage of the society for the education of the public, are today recognised as one of the basic institutions that must be present in a modern society. Museums have had the aim of education since their foundation. However, education has been one of the main functions of museums since the mid-20th century, and enabling audiences to access museum collections through education has been recognised as one of their most important tasks. Thus, a separate field called "museum education" emerged in museology. Museum education encompasses all the work done to establish communication between the audience and the museum collection. Today, museum education can be defined as "the process of enabling audiences to learn from collections by providing interpretations, explanations and programmes, or by creating memories, feelings and thoughts, enabling them to make sense of their experiences" (Moffat and Wollard, 1999). Education in museums has assumed different meanings and roles in different periods according to the theories of education, education and museology, and social life shaped by artistic, scientific, technological and social developments.

Museums inspire people and improve their quality of life. For people, they play an important role in developing identity and blending into the community. In addition, museums are important learning centres and provide resources for formal and informal education at all levels (Ambrose and Paine, 2006).

Throughout the nineteenth and the first half of the twentieth century, museum education was seen as transferring information to the audience and enabling the learner to absorb as much information as possible. However, starting from the second half of the twentieth century, the meaning of education in museums has completely changed. In this period, scientific approach gained importance in museum education. One of the

biggest factors for this was the establishment of international organisations such as UNESCO and ICOM. Another important development in museum education in the same period was the fact that, while studies for school groups were mostly emphasised until the 1950s, studies for adult audiences started to be given importance after 1950.

2.1. Museum Education

Museum pedagogy is a branch of study primarily associated with cultural and educational activities, serving schools and educational institutions through communication with students and educators. This field is traditional in the functioning of this form of communication, which establishes communication and dialogue between the museum institution and the individual. However, these established cultural and educational activities are not enough to describe museum pedagogy (Onur, 2012). An important component of museology is the scientific and practical activities of a modern museum, which focus on the study of the historical, scientific, cognitive, educational and practical character of cultural heritage and the transfer of artistic experience through the pedagogical process. The most important mission of the museum is to educate citizens. Historically, it is similar to the role of the ancient theatre, where civic education was the main purpose of art. There is no doubt that the museum environment has the potential for human development at its core (Okan, 2015).

Whatever the concepts given to museum functions, the first contacts of the museum and the individual constitute a pedagogical act. Museum pedagogy becomes a reality when a person acquires the status of a participant in museum communication and when an institutional employee who comes into contact with a person cannot be a cultural scientist, educator and psychologist at the same time. This is because he or she has begun to act in a complex model of social communication, a "person-to-person" communication. Pedagogy will exist spontaneously in this environment, even if we avoid conceptual images of it. However, the effectiveness in this field will be better when the actors involved provide organised and meaningful actions. Therefore, considering the problem of optimising the place of museum pedagogy in social education and in educational, cognitive and scientific processes, it is important to take into account cultural and educational, scientific, ideological, practical, civilisational and civic aims.

Traditional methods and efforts to motivate visitors often fail to achieve the desired results. In order to provide visitors with meaningful experiences, it is necessary to have the right knowledge and information about museum visitors. Therefore, an important aspect of contemporary museum pedagogy is the study of a potential audience, their level of cultural development, interests, aspirations, desires and social motivations.

Systematic interaction with specific structures is necessary in order to properly understand those who benefit from the cultural services of museums and those who, for whatever reason, ignore them. The choice of museum institutions, the content of their exhibitions, programmes and methodologies will largely depend on this. The successful implementation of cultural, educational, scientific and practical projects will depend not only on occasional contacts, but also on the creation of an effective infrastructure of cultural, educational, public, self-government and state institutions, their active interaction on a social and individual basis.

Today, education is the main function of museums and galleries. The educational role of museums is recognised by both museum staff and the public. From the point of view of the educational process, artefacts and objects in museum collections transmit knowledge through their own existence. Museums can teach how to observe, observe and compare by showing the existing links between objects in books and lessons used in formal education. In summary, everything done in a museum has an educational value (Hooper-Greenhill & Moussouri, 2002). Museum education is defined as a lifelong, active, participatory and innovative process in which relationships are established between the museum's collections and visitors' interests (Hooper-Greenhill, 1992).

According to ICOFOM (2010), museum education is a process of acculturation in which various concepts, values, content and knowledge are applied in order to acquire new knowledge using pedagogical methods

and to ensure the development of visitors. Museum education enables people to gain experience from museum collections according to their existing knowledge, abilities and personal interests and to make their own meanings. Today, exhibitions, which are among the main tasks of museums, have started to be carried out for educational purposes. Starting in the 1990s, education departments have been established in almost all of the major national museums in the world, as well as in most provincial and independent museums. In many museums, the education department is separate from the other departments and offers, evaluates and develops various educational activities that contribute to formal and informal education according to the interests and needs of different types of audiences. According to Talboys (2006), it is the process of preparing and implementing visitor-centred educational programmes and activities that will arouse curiosity, interest and excitement using the collections of museums.

2.2. Objectives of Museum Education

Museum education generally includes planned activities to achieve the following objectives:

- Encouraging Learning
- Creating Cultural Awareness
- Developing Critical Thinking Skills
- Contributing to the Protection of Art and Cultural Heritage
- Socialising, having fun and attracting attention

Museum education provides participants with in-depth information on a specific subject, and the exhibited artefacts and objects support visual and practical learning and help make the information permanent. In addition, museums that organise interactive exhibitions, experience areas and activities encourage the active participation of visitors. Such activities make learning more fun and interesting. Museum guides help visitors gain a deeper understanding of artefacts and collections. Such tours can be enriched with interesting facts and stories to engage visitors. Museums organise workshops to teach visitors specific skills; workshops on arts, crafts or other subjects combine learning with practice and allow participants to interact.

By using various methods to promote museum education, it is possible to make visitors' museum experience more interesting and instructive. Museums can attract visitors using technological methods such as digital media tools, interactive games or virtual tours, and such applications can be fun and educational, especially for younger generations. Museums can provide in-depth information by organising educational programmes and seminars for students, teachers and general visitors, including lectures by experts on specific topics. Special thematic events organised on certain days or periods are used to attract visitors to the museum. For example, a museum may organise events on special occasions such as the birthday of an artist or the anniversary of a historical event to enrich learning opportunities.

Interacting with visitors and receiving feedback from them are among the important goals of the museum. Getting feedback from visitors using different methods and techniques helps the museum to continuously improve the visitor experience and better respond to the needs of visitors.

Museum education, which offers visitors the opportunity to understand and evaluate different cultures, histories and works of art, also contributes to increasing cultural awareness and tolerance. A well-designed museum generally has a large collection of artworks, objects or cultural artefacts from various cultures and periods. This diversity enables visitors to see the aesthetic, artistic and historical characteristics of different cultures. By providing historical context to artefacts and objects, museums help visitors to understand the past. Exhibitions are organised and explanations are provided to reveal the social, political and cultural context of the period in which the objects and artefacts were created. Museum visits offer the opportunity to combine visual, auditory and tactile experiences, allowing visitors to not only see but also feel and experience works of art and cultural objects.

By organising interactive exhibitions and experience areas, museums offer visitors opportunities for active participation and can help them explore cultures and historical contexts at their own pace. Museums can endeavour to understand different cultures and historical events by using a variety of languages and

perspectives through exhibitions and information materials. This gives visitors the chance to learn from a variety of perspectives. By organising intercultural education programmes, museums can highlight to visitors the similarities and differences between different cultures. This can contribute to the development of intercultural understanding. It not only provides information, but also enables them to understand and evaluate this information in a personal context. This in turn can contribute to increased cultural awareness and understanding.

Museum education can give participants the ability to evaluate artefacts from a critical perspective. This can help to develop the ability to think critically. Museum education can provide participants with the ability to evaluate artefacts from a critical perspective. Museums can help participants understand art history and different art techniques by providing detailed information about artefacts. This information contributes to their understanding of technical features and periodic characteristics when evaluating artefacts. Through guided tours and special educational programmes, museums can offer visitors the opportunity to understand the works and develop a critical perspective.

Guides can be used to explain the meaning of artefacts and teach visitors how to develop a critical perspective. Museums provide a certain atmosphere for visitors by using elements such as the way they display artefacts, lighting and organisation. These design elements can influence the way artefacts are perceived and develop critical thinking skills.

Museums offer a wide range of collections from different art movements and periods, giving participants the chance to understand a variety of aesthetic and artistic approaches. This can help develop critical thinking skills. Museums can encourage participants to produce their own works of art through workshops. This process can help participants understand the process of creating artefacts and better evaluate existing artefacts. Museums can offer a variety of interpretations and analyses to show how works can be evaluated from different perspectives. This allows participants to evaluate artefacts from a critical perspective. Museum education can offer participants the opportunity to express their own thoughts and articulate how they evaluate artefacts. This gives them the chance to put their critical thinking skills into practice. Museum education can enrich participants' understanding of art by supporting the process of not only seeing artefacts but also understanding, evaluating and developing a critical perspective. Museum education can create awareness in society about the protection and evaluation of cultural heritage and works of art. Museum education can create awareness in society about the protection and evaluation of cultural heritage and works of art. Museum education explains historical and cultural contexts to visitors and emphasises the importance of works of art and cultural heritage. In this way, society understands how heritage has evolved from the past to the present and how it is part of social identity.

Museum education provides knowledge about the maintenance and restoration necessary for the preservation of artefacts and cultural heritage. This can help society to approach artefacts and heritage in a more sensitive way. Museum education raises public awareness of the need to oppose the trade in artefacts, illicit excavations and illegal acquisition of artefacts, the protection of historical sites and respect for cultural heritage. In this way, society can develop a more conscious attitude towards legal and ethical issues. Museum education emphasises the idea that cultural heritage is a social responsibility. This encourages individuals and society to act more responsibly in caring for heritage and passing it on to future generations. Museums can raise public awareness by organising special educational programmes, seminars and workshops on conservation and evaluation issues. Such events may include information provided by experts in conservation.

Museums can offer visitors the opportunity to experience cultural heritage more closely through interactive exhibitions and experience areas. Such activities can communicate conservation and valorisation issues more effectively. Museum education can stimulate public dialogue and debate on cultural heritage conservation. This allows the community to understand different views and become more involved in conservation efforts. Museum education can raise public awareness about the preservation of cultural heritage and works of art, encouraging individuals and society to take more active ownership of this heritage.

Museums can organise museum education programmes to entertain and engage visitors through interactive exhibitions and activities. Museums can organise museum education programmes to entertain and engage visitors through interactive exhibitions and activities. Such activities can make museum visits more enjoyable by making the learning experience more attractive and impressive for visitors.

Interactive exhibitions and activities give visitors the chance to interact with the subject matter rather than being passive spectators. This makes the learning experience more participatory and effective. Museums can provide an interesting atmosphere for visitors through interactive games, interactive displays, virtual reality experiences and other fun activities. This allows visitors to explore the museum in a more enjoyable way. Interactive and fun activities can increase visitors' motivation to learn. Gamification methods can attract visitors' interest by making learning more attractive and competitive. Interactive exhibitions can appeal to different age groups and interests. This allows the museum to attract a wide range of visitors and allows everyone to find something to suit their interests.

Fun and interactive activities offer visitors the opportunity to learn information in a more entertaining way. This can make the learning experience more attractive, especially for young visitors. Using modern technology, museums can integrate interactive applications, augmented reality experiences or other digital tools. This can offer visitors a more contemporary and innovative experience. Fun and interactive activities can make a visit to the museum more memorable for visitors. This can contribute to visitors visiting the museum more often or recommending it to others.

Museum education, when enriched with fun and interactive elements, can increase visitors' interest and engagement in learning. Such programmes can also help the museum to build a stronger bond with the community and promote cultural heritage to a wider audience. Museum education is often delivered through guided tours, workshops, seminars, interactive exhibitions and other activities. Such activities allow students, teachers, families and general visitors to explore and learn about the museum more effectively.

2.3. Museum Education Today

Today, education is among the main functions of museums. In contemporary museology, it is recognised as one of the most important tasks of museums to enable audiences to access museum collections through education as well as the conservation and research of collections.

Today, museum education is seen as an integral part of all well-managed museums and is constantly reviewed, evaluated and improved. When museums were first established, they were seen as educational resources where information could be obtained directly from their collections and objects. However, with the development of museum education in the historical process, the view of education in museums has developed and taken a different meaning. Nowadays, museums carry out planned and programmed educational activities for different audience groups by giving importance to interpersonal communication methods. Today, the aims of museum education are also quite comprehensive:

- To build a bridge between the exhibited objects and people and to ensure the integration of objects with their lives;
- To ensure that objects are perceived as a concrete and authentic document of human life instead of being perceived with their material and ideal values;
- To establish a connection between past and present life;
- To help people adapt to the changing world;
- To prevent the alienation of man from the environment in which he lives;
- To gain an understanding of today's problems and conflicts;
- To enable people to understand political, cultural, social, economic and ecological relations by establishing the connection between people's present lives and objects and to develop their researcher aspects;
- To utilise the time of individuals in a creative way;
- To make the museum a way of life;

- To provide all opportunities to intensify communication and learning;
- To develop the museum economy (Paykoç and Baykal, 2000).

Apart from the above-mentioned, museums also undertake important tasks by developing people's aesthetic sensitivity, preparing the art audience of the future and contributing to the mental development of human beings.

There are many institutions, organisations and institutions working in the field of museum education. These institutions generally operate in areas such as museum and cultural heritage management, museum education, museum studies, collection management. Some important institutions working in the field of museum education can be seen in Table 1.

Table 1: Leading Institutions and Organizations Specializing in Museum Studies and Education (Compiled by the author.)

	Organisation	Field of activity
1	Museum Education Roundtable (MER)	Museum Education, Round Table studies, MER is an organisation that promotes communication and collaboration among museum education professionals.
2	International Council of Museums (ICOM)	The International Council of Museums is an organisation that brings together museum professionals from around the world and promotes museum activities.
3	American Alliance of Museums (AAM)	The American Association of Museums provides unity and support for museum professionals in the United States.
4	Association of Art Museum Curators (AAMC)	The Association of Art Museum Curators promotes co-operation and knowledge sharing among art museum curators.
5	European Museum Forum (EMF)	The European Museum Forum is an organisation that supports museums in Europe and promotes museum excellence.
6	Canadian Museums Association (CMA)	The Canadian Association of Museums supports museums in Canada and provides a network of museum professionals.
7	Museum Association (MA) - UK	The UK Museum Association provides support and resources for museum professionals in the UK.
8	International Committee for Museology (ICOFOM)	The International Committee on Museology is an international organisation that supports research in museology.
9	Association for Living History, Farm and Agricultural Museums (ALHFAM)	The Association of Living History, Farm and Agricultural Museums aims to revitalise the past and support agricultural museums.

These organisations encourage the exchange of information among professionals working in the field of museum education, provide training and resources, and keep abreast of developments in the sector. In addition, museum associations and professional associations within countries are also active in museum education.

2.4. Museum Education in Türkiye

Museum education in Türkiye has only started to develop in recent years. Until the 1990s, the significance of museums in education and training in Türkiye was mentioned in government programmes, various

meetings and seminars, recommendations were made and some decisions were taken but not implemented (Ministry of National Education, 1962; Ministry of Culture and Tourism, 1982).

The first "workshops in museums" for educational purposes in Türkiye were initiated by the Istanbul Painting and Sculpture Museum Association in 1980. In the same year, the first foundations of private museology were laid with the opening of Sadberk Hanım Museum by Vehbi Koç, who has taken important steps in the context of museum education today. In 1982, "education in museums" was emphasised in the First National Culture Council and it was proposed to establish special sections for children in museums.

The real development in museum education took place after the 1990s. The establishment of the Department of Museology at Yıldız Technical University in 1989 and of the Museum Education Master's Programme at Ankara University in 1998 created an academic ground for this field; a museum education environment started to be formed through discussions, research and projects on this subject.

In 1990 in Antalya and in 1995 in Istanbul Archaeological Museums, children's departments were established for the purpose of museum education to enable children to learn while playing, to experience history and to have fun. In the Museum of Anatolian Civilisations, the Education Unit was established in 2002 as a unit affiliated to the museum directorate (Adıgüzel & Öztürk, 1999). When we look at the museums, it is seen that the practices in this field are mostly carried out in private museums. Rahmi Koç Museum, Sabancı Museum and Istanbul Modern offer various educational activities. However, unfortunately, the "education" function of museums is not given enough importance by public institutions and is not undertaken as a mission.

In the Regulation on Internal Services of Museums, educational activities are mentioned under the titles "Definition of the Museum" and "Activities of the Museum" and the "Museum Specialist" is assigned the task of "taking part in cultural and educational activities of the museum such as exhibitions, courses, seminars, conferences" (Ministry of Culture and Tourism, 2004). In the Regulation on Painting and Sculpture Museums of the Ministry of Culture and Tourism, it is stated that "When deemed necessary by the Directorate, museum pedagogues who can provide education and guidance in accordance with the visitor profile are assigned". In the "Administrative and Artistic Management" section of the same regulation, under the heading "Museum Personnel", it is stated that "Priority is given to the employment of specialised personnel and security guards who are trained in painting, sculpture, restoration, ceramics, design, art history, museum pedagogy, exhibition techniques, marketing, finance, public relations and similar fields and who have knowledge and experience in these fields to carry out museum services in the best way" (Ministry of Culture and Tourism, 2010).

In the "Establishment" section of the Regulation on Museums of the General Directorate of Foundations, it is stated in the "Establishment" section: "In cooperation with the education and training institutions of all grades in the province where the museum is located, students are helped to get to know the museums and to be educated to protect cultural values." (Ministry of Culture and Tourism, 2010). In addition, the "Museum Researcher" is tasked with "taking part in cultural and educational activities of the museum such as exhibitions, courses, seminars and conferences" (Türkiye General Directorate of Foundations, 2007).

When we look at the legislation on museum activities mentioned above, it is seen that there is no staff directly responsible for "Museum Education" in museums and that such educational activities are given to museum staff and experts as a second duty. Since Museum Education is the intersection point of "Museology" and "Pedagogy" sciences and considering that both disciplines require separate training and expertise, the importance of this issue will be clearly understood.

3. METHOD

3.1. Research Design

The research is a qualitative research and was conducted using the Holistic Single Case Design, one of the case study designs. In the Holistic Single Case Design, the aim is to work on a single unit or subject and to

guide new research with the research results (Yıldırım & Şimşek, 2016). In this context, the study was conducted with academics, professionals and teachers working in the field of museum education.

3.2. Study Group

The study group of the research was determined by using criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods. Criterion sampling method is a type of sampling consisting of people or objects selected by the researcher with a certain criterion (Yıldırım & Şimşek, 2016). Accordingly, the study group consisted of 4 academicians, 2 museum professionals and 3 teachers working in the field of museum education.

4. FINDINGS

In the focus group interviews with the study group, the problems encountered in the field of "Museum Education", problems in practice and solution suggestions were discussed. The discussions were recorded by two researchers. As a result of the analysis of these records, it was seen that the problem areas in museum education were collected in 7 themes. These themes are shown in Table 2 according to their frequency of occurrence.

Table 2. Main problem areas in museum education

Main problem areas	
1	Planning Visits to Museums
2	Museum Education Material
3	Collection, documentation and conservation of artefacts in museums
4	Exhibition Techniques in Museums
5	Personnel Needs of Museums
6	Presentation of Museums
7	Museums Budget

In the focus group interviews, firstly, the problems experienced in the field of museum education were tried to be determined. In the next stage, solution suggestions for the 7 identified problem areas were discussed. Table 3 shows the solution suggestions developed by the participants for these 7 areas.

Table 3. The main problem areas in museum education and the reasons for these problems

Ranking	Main Problem Areas	Reasons for the Problem
1.	Planning Visits to Museums	- Currently, there may be problems with the timing of museum visits. In general, the museum is visited with a group of students and this group visits the museum collectively. - The lack of prior time planning causes the expected efficiency of museum visits to be low.
2.	Museum Education Material	- There are not enough materials prepared in accordance with pedagogical principles in museums.
3.	Collection, documentation and conservation of artefacts in museums	- There are no legislative arrangements that include common provisions and draw a general framework. - Different institutions that own museums have prepared their own internal service legislation.
4.	Exhibition Techniques in Museums	- Lack of an approach in line with the principles of museum pedagogy in current policy, legislation and practice. - Museum education is given as a secondary job to museum specialists.
5.	Personnel Needs of Museums	- Museum staff are often not pedagogically competent. Since working with non-adults requires expertise, it is not a good approach to expect museum staff to carry out museum education activities in addition to their primary work.

6.	Presentation of Museums	- Insufficient museum promotion activities in educational environments.
7.	Museums Budget	- The fact that a qualified education and training activity is costly. - The fact that the high student population of Türkiye will increase the cost of museum education.

According to the information given in Table 3, the participants prioritised the issue of "planning", which is frequently emphasised due to its importance in museum education. The planned and programmed integration of museums, which are powerful educational tools, into education and training processes as out-of-school educational environments will increase efficiency.

5. CONCLUSION

In the 20th century, museums and their educational functions have been discussed more intensively and in detail. While some of the results and suggestions obtained from researches have gained leadership, some of them cannot be implemented due to insufficient conditions (Akmehmet, 2012). There are various methods and suggestions regarding the museum-education relationship and museum-school cooperation. The scope of educational functions of museums is expanding day by day. Thus, the contribution of museums to individuals is increasingly emerging. With all these studies and reasons, museums are bound to take their place in educational life. Museums, which have an application area for almost every course, should be more actively included in the education process. Today, when teaching methods are developed and diversified, museums also offer options for related methods. Themes and topics should overlap with the participant's competences as well as his/her power of perception, intuition and interpretation. The theme is the dimension that is created in a form by breaking away from the subject or inspired by it. Content is the message that the participant wants to give; it is the source of the aesthetic concern he/she wants to arouse in the other person. The deeper the content, the more authentic museum education is.

Since there is no organisational structure in museums and no job descriptions and diversity within this structure, all museological works of the museum such as conservation, research, excavation, storage, exhibition and education are specified among the duties of the "museum specialist". In recent years, the number of specialists in museums has been gradually decreasing due to the lack of specialists in the museum staff, and the existing staff can only deal with daily museum work and cannot spare time for educational activities. The educational activities carried out in a small number of museums affiliated to the Ministry of Culture and Tourism are carried out in cooperation with museums and non-governmental organisations, but the continuity of these activities cannot be ensured. In order for museums across Türkiye to provide educational services that will contribute to the education and culture of the society, it is necessary to improve the museum-society relationship, to attach importance to the educational function of museums, and to implement and disseminate practices in this field.

The success of education and training activities, which require planned and programmed work, depends on the quality of the preparation processes and therefore should not be defined as a second task or job. However, current assignments, which will be a solution in necessary situations and temporarily, should not be a product of convenience and should not be accepted as a solution.

Based on the data obtained from this research, the following suggestions are offered for policy makers, decision makers and practitioners in the field of museum education:

- In order to overcome the problems arising from time planning during museum visits, plans should be made in cooperation with Provincial Directorates of National Education and Provincial Directorates of Culture and Tourism. While making this planning, geographical conditions and local characteristics should be taken into consideration. An appointment system should be introduced for a more effective and efficient educational activity.
- Existing museums should be scanned in line with pedagogical principles and museum education materials should be developed.

- There is a need for a digital recording system in museums. Thus, museums can be monitored simultaneously.
- Individual collectors should be utilised in the development of museums.
- Necessary updates should be made in the legislation related to museums by considering pedagogical principles and requirements.
- Topics such as "Museum Pedagogy", "Education in Museums", "Museum Education Specialist" should be added to the museum legislation and explained.
- A museum legislation that includes common provisions and draws a general framework should be prepared. Institutions that own museums should prepare their own internal museum legislation in accordance with this legislation.
- Museology and exhibition is a professional occupation. Accordingly, professional experts should be employed and in-service trainings on museum education should be provided to those concerned.
- A standard should be set for museum education.
- Digital museology should be utilised.
- The personnel responsible for the museum are often not pedagogically competent. In this context, there is a need for staff with technical knowledge.
- Studies on the promotion of museums should be carried out in schools in advance.
- There is a need for inter-institutional co-operation in museum promotion.
- Importance should be given to the establishment of Museology Clubs in schools.
- Museum education is an expensive job that requires professionalism.
- There are great difficulties in terms of budget.
- The museum should create its own sources of income and regulations should be made in the legislation for this purpose.

Declarations

Contribution Ratio: Author: 100%

Similarity Ratio: 8%

Research and Publication Ethics Statement: This study has been prepared in accordance with the rules of scientific research and publication ethics.

Ethics Committee Approval: This study was conducted in collaboration with the central and provincial units of the Ministry of National Education, within the scope of the Ethics Committee Approval letter numbered E-75292403-010.06-128020349 issued by the Board of Education.

Declaration of Use of Generative Artificial Intelligence Tools: No generative artificial intelligence tools were used during the research or the article-writing process.

Conflict of Interest Disclosure: The author declares no conflict of interest regarding this study.

Financial Support Statement: This study did not receive any financial support from any institution, organization, or project.

References

- Adıgüzel, H. Ö. & Öztürk, F. (1999). Türk eğitim düşüncesinde okul müzesinden müze pedagojisine değişim. *Eğitim ve Bilim*, 14(114): 73-81. <https://educationandscience.ted.org.tr/article/view/410>
- Akmehmet, T. K. (2012). Müze eğitimi: Okul programları. N. Ertürk & H. Uralman (Ed.), *Müzeciliğin ABC'si* (ss. 195-208) içinde. Ege.
- Ambrose, T. & Paine, C. (2006). *Museum basics*. Routledge.
- Hooper-Greenhill, E. (1992). *Museums and the shaping of knowledge*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203415825>
- Hooper-Greenhill, E. & Moussouri, T. (2002). *Researching learning in museums and galleries: A bibliographic review*. RCMG.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (1982). *Birinci Milli Kültür Şurası (23-27 Ekim 1982) genel kurul görüşmeleri*. Başbakanlık.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2004). *Müzeler iç hizmetler yönetmeliği*. <https://teftis.ktb.gov.tr/TR-263865/muzeler-ic-hizmetler-yonetmeliği.html>
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (2010). *Kültür ve Turizm Bakanlığı resim ve heykel müzeleri yönetmeliği*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=14360&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Millî Eğitim Bakanlığı (1962). *7. Millî Eğitim Şurası (s. 89)*. https://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/dokumanlar/7_sura.pdf
- Moffat, H. & Woollard, V. (1999). *Museum and gallery education: A manual of good practice*. The Stationery Office.
- Okan, B. (2015). Günümüzde müzecilik anlayışı. *Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 5(2): 187-198. <https://doi.org/10.20488/austd.24699>
- Onur, B. (2012). *Çağdaş müze eğitim ve gelişim: Müze psikolojisine giriş*. İmge.
- Paykoç, F. & Baykal, S. (2000). Müze pedagojisi: Kültür, iletişim ve aktif öğrenme ortamı olarak müzelerin etkinliğine ilişkin bir çalışma. Z. A. Kızılyaprak (Ed.), *Müzecilikte yeni yaklaşımlar: Küreselleşme ve yerelleşme* (ss. 102-113) içinde. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Talboys, G. K. (2006). *Museum educator's handbook (2nd ed.)*. England: Ashgate Publishing.
- Vakıflar Genel Müdürlüğü (2007). *Vakıflar Genel Müdürlüğü müzeler yönetmeliği*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=11076&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Geliş tarihi:
31.03.2026
Kabul tarihi:
01.07.2026

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ

*Uluslararası Sosyal
Bilimler ve Sanat
Araştırmaları Dergisi*

Cilt A
Sayı B

ISSN
2792-0968

KİTAP İNCELEMESİ

HİPER-KÜLTÜRELLİK: KÜLTÜR VE KÜRESELLEŞME

HYPERCULTURE: CULTURE AND GLOBALISATION

Tolga TELLAN¹

ÖZ

Küreselleşme süreciyle birlikte, kültürel ifade biçimleri köklerinden kopararak, yerli ile yabancı, yakın ile uzak, tanıdık ile egzotik arasında ayırım bulunmayan bir hiperkültür alanının şekillendiği ifade edilmeye başlamıştır. Alman felsefeci ve kültür teorisyeni Byung-Chul Han 'Hiper-Kültürelilik: Kültür ve Küreselleşme' başlıklı kitabında turizmden beslenmeye pişirme yöntemlerinden düşünme biçimlerine kadar sayısız çoğulluğu yan yana getirmektedir. Günümüz kültürü sınırsız, kısıtlamasız, çözülmüş bir hale gelmiştir: Hiperkültür. Han'ın iddiası, bugün hepimizin, artık ait bile olmadığımız 'kendi' kültürümüzde bile hiperkültürel turistlere dönüştüğüdür. Hiperkültürel turistler, kültürel gezinti alanı olan olayların hipermekânında seyahat etmektedirler. Kitap esasen, günümüz kültürel deneyimlerini tartışmaya açmaktadır.

Anahtar kelimeler: hiperkültürelilik, küreselleşme, melezlik, sınırlar, mekân.

ABSTRACT

With the process of globalization, it has begun to be argued that forms of cultural expression have been severed from their roots, giving rise to a hyper-cultural space where distinctions between the local and the foreign, the near and the far, and the familiar and the exotic have dissolved. In this book, German philosopher and cultural theorist Byung-Chul Han brings together countless forms of diversity, ranging from tourism to nutrition, and from cooking methods to ways of thinking. Today's culture has become boundless, unrestricted, and dissolved: hyper-culture. Han argues that today, all of us have become hyper-cultural tourists, even within our "own" culture—to which we no longer even belong. Hyper-cultural tourists travel through the hyperspaces of events that serve as cultural exploration zones. This book opens up a discussion on contemporary cultural experiences.

Keywords: hyper-cultural, globalisation, hybridity, borders, space.

ATIF

Tellan, T. (2026). Hiper-Kültürelilik: Kültür ve küreselleşme. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 25-31.
<https://doi.org/10.32955/neuissar2026511318>

¹ Sosyolog, T.C. Sağlık Bakanlığı, ORCID: 0000-0002-3697-7943, ttellan@gmail.com

GİRİŞ

Yirmi birinci yüzyılın düşünsel üretiminin felsefe, ahlak, mantık ya da siyaset bilimi teorilerinden çok kültürel çalışmalar literatürü üzerinden şekillendirildiği ifade edilebilecektir. Bu kapsamda yüzyılın ilk çeyreğinde kültürel çalışmalar literatürünün en önemde gelen isimlerinden biri Byung-Chul Han olmuştur. Güney Kore doğumlu (1959-) Alman felsefeci ve kültür eleştirmeni Byung-Chul Han, Seul’de metalürji eğitimi aldıktan sonra gittiği Almanya’nın Freiburg Üniversitesi ile Münih Üniversitesi’nde felsefe, Alman edebiyatı ve Katolik teolojisi okumuştur. 1994 yılında kaleme aldığı ‘*Heidegger’s Herz. Zum Begriff der Stimmung bei Martin Heidegger*’ [Heidegger’in Kalbi. Martin Heidegger’de Ruh Hali Kavramı] başlıklı tezi ile Freiburg Üniversitesi’nde doktorasını tamamlamıştır. 2000 yılından itibaren Basel Üniversitesi Felsefe Bölümü kadrosuna katıldı ve burada doçentlik tezini tamamladı. 2010 yılında Karlsruhe Sanat ve Tasarım Üniversitesi’nde, 2012-2017 yılları arasında da Berlin Sanat Üniversitesi’nde felsefe ve kültürel çalışmalar konularında dersler verdi. Aralarında ‘*Palyatif Toplum*’, ‘*Yorgunluk Toplumu*’, ‘*Şeffaflık Toplumu*’, ‘*Eros’un İstirabı*’, ‘*Şiddetin Topolojisi*’ gibi kitapların bulunduğu otuzun üzerinde eser kaleme alan Han, çalışmalarında fenomenoloji, etik, postyapısalcılık, kültür kuramı, estetik, medya, inanç sistemleri gibi konulara odaklanmıştır. Felsefi sorgulamalarını toplumsal eleştiri üzerinden şekillendiren Han, kapitalizm, neoliberalizm, sosyal medya, popüler kültür, iktidar, psikolojik rahatsızlıklar gibi temalar da tartışmalar yürütmüştür.

Byung-Chul Han’ın eserleri, günümüz kapitalizminde hızın artırılması ve teknolojinin yaygınlaşması gibi etkiler üzerine kurulu bir dünya içerisinde yaşayanların deneyimleri ile bu deneyimlerin temel koşulları ve etkileri hakkındadır. Han’ın eleştirileri reddedici ve dışlayıcı olmaktan çok neoliberal kapitalist yaşam deneyimlerini felsefi bağlamlara oturtma çabası taşımaktadır. Farklı temaları kitaplarında başlıklandıran Han, bu incelemeye konu ettiğimiz ‘Hiper-Kültürelilik: Kültür ve Küreselleşme’ başlıklı kitabında -Türkçe yayımlanma 2024 [orijinali 2005]- kısa ve okurunu düşündüren pasajlarla adım adım ilerleme çabası içerisinde olmuştur.

2. KİTABIN İÇERİĞİ

Çalışmasında birey ve toplum eleştirilerini 20 altbaşlık altında toplayan Han, ‘Hawai Gömlekli Turist’ bölümünde İngiliz antropolog Nigel Barley’in “*geleceğin gerçek anahtarı, kültür gibi temel kavramların var olmayı kesmesidir*” (2024: 9) değerlendirmesini tartışmaya açarak kitabının hareket noktasını okuyucularıyla paylaşmaktadır. Kültürün turizmle yer değiştirebileceği endişelerinin aynı zamanda bizlere dünyaya yayılma özgürlüğünü de çağrıştırdığını ifade eden Han, bu gerilimler bağlamında yeni kültürün nasıl tanımlanacağı sorusunu sorarak, okurunu küreselleşen kültür üzerine düşünmeye davet eder. Kitabın ikinci kısmı olan ‘Anayurt Olarak Kültür’ bölümünde, Hegel ve Herder’in kültür analizlerinde yabancılık, karışım, karmaşa gibi heterojen kavramlara atfettikleri tartışılmakta; Han, sınırsız ve mekansız bir kültürün ortaya çıkmasının farklı kültürlerin bileşimince şekillendirildiğini ifade etmekte ve yeni hiperkültür çağı insanında mutluluğun “*buraya ve mekana bağlılığın kaldırılmasından*” fişkırdığını (2024, s. 14) dile getirmektedir. Artık yanı başındakilerle birlikte, mekanla ilişkili mutlu olmak ortadan kalkmış ve yeni olanı benimsemek hiperkültürel mutluluğun doğası haline gelmiştir.

Kitabının ‘Hipermetin ve Hiperkültür’ başlıklı üçüncü kısmında evrendeki her şeyin merkezsiz bir ağ gibi birbirine bağlı olduğu fikri analiz edilmektedir. Han’a göre karmaşıklık günümüz kültürünü karakterize eden bir özelliktir. Yeni teknolojilerle hızlandırılmış küreselleşme özgün kültürel alanları birbirinden uzaklaştırmakta; “*günümüz kültürünün mekanını trans, inter veya multi değil hiper hissi daha doğru aksettiriyor. Kültürler içlerine doğru patlıyor, yani uzaklaştırılarak hiperkültüre dönüşüyorlar. Hiperkültür bir bakıma kültür fazlası da demek. Kültür doğasızlaştırılarak, gerek ‘kan’dan gerek ‘toprak’tan, yani biyolojik veya toprakla ilgili kodlarından arındırılarak halis kültürel, hatta hiperkültürel bir hale bürünüyor*” (2024, s. 17). Tüm bu süreçte karşı direnişlerin ise kültürü yeniden teolojikleştirdiğini, yeniden mitleştirdiğini, yeniden ulusallaştırdığını vurgulayan Han, önümüzdeki süreçte yaşanacak yersizleştirme-kökten yerlileştirme gerilimine dikkat çekmektedir.

Çalışmanın ‘Ağa Bağlanma Erosu’ başlıklı dördüncü kısımda Han, Flusser’in çağları resim çağı, kitap çağı, bit çağı yani geometrik ifadesiyle alan çağı, çizgi çağı, nokta çağı şeklinde dönemlendirmesine odaklanır: “Resim çağı, mitik çağın parçasıdır. Buraya açık bir düzen hakimdir. Her şeyin değişmez yeri vardır. Yerinden uzaklaşırsa eski haline getirilir. Kitap çağı, tarihi çağdandır. Onda tarihin çizgiselliği vardır. Geçmişten çıkıp geleceğe doğru çabalayan bir akımdır. Her olup biten, ilerlemeye veya bozulmaya işaret eder. Oysa günümüz çağının ne mitik ne tarihi ufku vardır. Kapsayıcı anlam ufku onda eksiktir. Teolojiksizleştirilir veya teleolojiksizleştirilir ve ‘atom seviyesinde’ bir ‘bit evrenine’ veya ‘mozaik evrene’ dönüşür; bu evrende ihtimaller herhangi bir mitik veya tarihi ufuk olmaksızın noktalar misali ‘vızıldar’ veya ‘taneler’ misali ‘mahrem sansasyonlar halinde’ serpişirler” (2024, s. 19). Bu yeni bağın nedeni, çok sayıda ilişkiyi ve olasılığı destekleyen dünyanın gün geçtikçe artan birbirine bağlı olma halidir. Heidegger’in ‘Dasein’ kavramına atıfla gerçekliğin aşıldığı bir hiperuzayın oluştuğunu ileri süren Han, hiperkültürel uzay ve zaman olgusuna olumlu bir bakış açısıyla yaklaşır; çünkü bu kavramın mitlere ve tarihe ait kavramlardan daha fazla seçim özgürlüğü sunduğunu belirtir: “Olgusuzlaştırılmış buradallığın bir başka adı hiperkültürel turist. Turist olması için fiziken yolda olması bile şart değil. Kendi kendineyken bile başka yerde veya yoldadır o. Turist olarak evden çıkıp sonra yerli olarak kendine geri dönmek de söz konusu değil. O buradayken bile oradadır. Hiçbir yere kesinkes varmaz” (2024, s. 21).

‘Füzyon Yemek’ başlıklı beşinci bölümde Han, küreselleşmenin homojenleşmenin aksine çeşitlilikleri açığa çıkardığını, rasyonelleştirmenin küresel lezzet çokluğunu ortadan kaldırmadığını belirtmekte ve hiperkültürün sürekli değişen, genişleyen, kendini yenileyen dinamik bir yaşam biçimi ve beslenme pratiğini şekillendirdiğini ifade etmektedir. Altıncı bölümde ise ‘Melez Kültür’ başlığı altında Han, Herder ve Hegel’in uygarlıkların saf olma halinden uzaklaşmasının ve melezleşmesinin onlara güç verdiği analizine sahip çıkmaktadır: “Herder’e göre, Avrupa uygarlığı Roma-Yunan-Arap tohumundan olma bir bitkidir... Hegel’de ne geçiyordu; Yunan halkı ortaya çıkışını bir colluvies’e, ‘çeşit çeşit milletlerin buluşmasına’ borçludur. Demek saflıkla alakası bile yok” (2024, s. 27). Heidegger’in ‘asıllık’, ‘sahihlik’, ‘köken’, ‘öz’ kaynaklı kültür yorumunu ve Homi Bhabha’nın sınırları karşılıklı gerilimlere oturtan kültür mekanı analizini eleştiren Han, melezliği, kimliği şekillendiren ara geçiş olarak görür ve dinamik bir farklılıklar çeşitliliğinin üzerine inşa eder. Bhabha’nın çağdaş kültür tanımını eleştiren Han’a göre hiperkültür küreselleşme çağında gücün dikeyliği yanıltıcı olup, yan yana yer almasına odaklanılmalıdır: “Diyalektik, yani karşılıklı veya rekabetçi gerilim üstünkörü hiçbir çokluk biçimine izin vermez. Bhabha’nın sınırı mekanlaştırdığı ara mekan da karşılıklı hakimiyetinde olduğu oranda diyalektiktir. Dolayısıyla Bhabha sömürgeci ile sömürülen arasındaki, tahakküm eden ile edilen arasındaki, efendi ile köle arasındaki rekabetçi diyalektik gerilimde hala büyük ölçüde tutsaktır” (2024, s. 31). Han, Ulf Hannerz’in ‘kreolleşme’ (Avrupa ülkelerinin denizasıırı sömürgelerinde konuşulan ve sömürgeci ile yerel halkın dilinin karışmasından oluşan kırma dil) kavramına dikkat çekerek çağımızda New York, Londra, Paris gibi megapollerin kültürel bakımdan bu anahtar işlevi üslendiğini ifade eder. ‘Kültürün Hifleşmesi’ başlıklı yedinci bölümde Bhabha’nın melezlik kavramını Deleuze ve Guattari’nin rizom modeliyle karşılaştıran Han’a göre, melezlik, kültüre dönük özcü yorumları zayıflatmasına rağmen halen hiperkültürel süreçleri tanımlamak için çok katı ve diyalektik olduğunu dile getirmektedir. Han, Bhabha ile kültüre kimliğin belirli kültürel özelliklerin pasif bir temsili olmadığı konusunda hemfikir olmakla birlikte, bu kültürel kimliğin nasıl inşa edildiği konusunda fikir ayrılığı sergilemektedir. Esasen Han’ın hiperkültür analizi Bhabha’nın diyalektik melez kültür kavramından daha açık uçludur. Bu bağlamda Han, hiperkültürünü rizom ile ilişkilendirmektedir: “Hiperkültür, rizom kültürüdür. Rizomatik yayılım ve serpilme ne inter/arasılık (kültürlerarasılık) ne trans/ötesilikle (kültürlerötesilik) kavranamayacak hiper/aşırılık (kültürleraşırılık) yansıtır” (2024, s. 35).

‘Kıyaslama Çağı’ başlıklı sekizinci bölümde farklı bilgi, düşünce, yaşam ve inanç biçimlerinin birbiriyle yan yana var olduğunu ima eden bir kültürün şekillendiğini ifade eden Han, “kıyaslama çağı farklı kültürel kalıpların yan yanallığında geçip gidici değildir. Bir değerler hiyerarşisini kılavuz alan bir ayıklama çağıdır” (2024, s. 38-39) demektedir. ‘Kültürün Aurasızlaştırılması’ başlıklı dokuzuncu bölümde ise Benjamin’in aura kavramını küreselleşme ve hipermodernite ile ilişkilendirerek irdeleyen Han, Microsoft’un “Bugün nereye gitmek istersin?”, Linux’un “Yarın nereye gitmek istersin?” ve Disney’in “Gitmeye hazır mısın?” sloganlarındaki farklı nüanslara vurgu yapmaktadır. Her üç slogandaki ‘gitmek’ fiili belirli bir buradallığın sonuna işaret etmekte, bir diğer ifadeyle ‘gitmek’ fiili burada olmayı inkar ettiği için

varlığın auratik derinliğini yitirdiği görülür (Tononi, 2023). Walter Benjamin, 1935 yılında kaleme aldığı ‘Teknik Olarak Yeniden-Üretilebilirlik Çağında Sanat Yapıtı’ başlıklı denemesinde bu konuyu ele almıştır. Benjamin, hem doğal hem de yapay nesnelerin aurasını, belirli bir yerde benzersiz olmaları olarak tanımlamış; dolayısıyla aura, orada kopyalanamayan belirli bir ‘burada ve şimdi’nin korunması halidir. Han’ın belirttiği üzere, “günümüz küreselleşmesi, yeri olduğu gibi değiştirir. İçsizleştirir, bir yeri canlandıran o ‘ucu’ elinden alır” (2024, s. 42). Ancak Benjamin’in görüşünün aksine, Han’ın mekanın aurasızlaşmasına ilişkin yaklaşımı olumludur; çünkü bu, nesnelerin uzaklığının ortadan kalkmasına, farklı ve uzak olanın yakınlaşmasına yol açar. Dahası Han, auranın ortadan kalkmasının derinlik, köken, öz ve özgünlüğün kaybı olarak görülmemesi gerektiğini öne sürer. Tersine, hiperkültürel mekansızlık, varlığın ve onunla birlikte gelen her şeyin kaybına yol açmak yerine, varlığın başka bir biçimini oluşturur. Başka bir deyişle, “küreselleşme kültürü aurasızlaştırarak işte böyle hiperkültüre çevirir” (2024, s. 43).

Çalışmanın onuncu bölümü ‘Hacı ve Turist’ başlığını taşımakta ve Zygmunt Bauman’ın düşündüğü gibi modern insanların birer hacı olup olmadığını tartışmaya açmaktadır. Han’a göre, Bauman’ın modern insanların hacı olduğu görüşü yanlıştır; çünkü “evi burası değildir pek. Onun için de özel bir oranın yolundadır. Ora-Bura asimetrisini, dolayısıyla da hacının varoluş biçimini aşan modernizmin kendisidir” (2024, s. 46). Han’ın belirttiği gibi, hac, hipermoderniteye ait olmayan modernlik öncesinin figürüdür; çünkü modernite, orada’ya doğru yol almak yerine, daha iyi bir burada’ya doğru ilerler. Bu nedenle, hiperkültürel insan kesin bir varış noktasına doğru ilerlemez (ya da ilerleyemez). Orayı uzaklaştırarak ve yerinden ederek, küreselleşme ideolojisi küresel bir burada ortaya çıkarmaktadır.

On birinci bölüm ‘Windows ve Monatlar’ başlığını taşımakta ve G.W. Leibniz’in monad kavramını hipermodernliğin kültürel mantığıyla karşılaştırıp, zıtlıştırmaktadır. Han’a göre, Leibniz’in monadik evreni hipermetinsel evren ile zıtlık oluşturmaktadır. Monadların pencereleri yokken, hipermetin dünyasının sakinleri pencere yaratıklarıdır; yani dünyayı pencerelerden algırlar. Monadlar içe dönükken, hiperkültür insanı dışa dönüktür. Bu bağlamda Leibniz’in evreni bir ağ evreni değildir: “Hipermetin evreninde monat misali kapalı hiçbir şey yoktur. Zaten subjects yoktur. Hipermetin evreni sakini dünyayı almasını sağlayacak Windows, yani pencerelerden ibaret bir tür pencere varlıktır. Pencereleme evin monat içliliğini alır; ev sakinin içsizleştirerek hiperkültürel turiste çevirir” (2024, s. 51). Bu bölümde kullanılan pencere metaforu, ‘Odradek’ başlıklı on ikinci bölümde de devam eder. Franz Kafka’nın bir kısa öykü karakteri olan yaratık Odradek melez bir kimliği temsil etmektedir. Melezlik ve hiperkültür kavramları, Han’a Kafka’nın eserlerine yeni bir bakış açısı sunmak için bir mercekle sağlamaktadır. Han’a göre, Odradek’in melez kimliği, birbiriyle bağlantısı olmayan şeylerin bir arada bulunmasıyla karakterize edilmekte; geri dönüşleri ise hiperkültürel turist olarak görülmesini olanaksızlaştırmaktadır. Ayrıca Han bizlere Kafka’nın, hiperkültürel çağda terk edilmiş olan ‘ev’, ‘baba’, ‘yurt’ gibi modernist fikirlere bağlı kalan bir yazar olarak okunması gerektiğini söylemektedir.

‘Hiperkültürel Kimlik’ başlıklı on üçüncü bölümde hiperkültürel kimliğin temel özelliklerine yer verilmektedir. Önemli bir öncül, hipermodernitenin ufukların çöküşüyle karakterize olduğudur. Anlam ve kimliği içeren ortamlar ortadan kalkmakta ve bu da toplumun parçalanmasına ve çoğullaşmasına yol açmaktadır. Han, günümüz praksisinin olumsuz bir sonucu olarak görünen –ve çoğu yönden de öyle olan– bu duruma olumlu bir bakış açısıyla yanıt vermektedir: “Ufuk parçalanması acı çekici boşluk, anlatı krizi olarak tecrübe edilebilir. Ama yeni bir özgürlük pratiğine de müsaade ediyor” (2024, s. 57). Han, hiperkültürel kimliğin artan bireyselleşmeyle olan ilişkisine de dikkat çekmektedir. Kitabının ‘Kültürlerarasılık, Ötesilik ve Çokkültürlülük’ başlıklı on dördüncü bölümünde Han, kültürlerarasılık, çokkültürlülük ve transkültürlülük kavramlarını hiperkültürlülük fikriyle karşılaştırıp kutuplaştırır. Han’ın belirttiği gibi, kültürlerarasılık ve çokkültürlülük, milliyetçilik ve kolonyalist sömürgecilikle doğrudan ilişkilidir. Bu kavramlar, kültürel farklılıklar, olumlu davranışlar oluşturmak yerine karşılıklı anlayışı ve yansımayı engelleyen ‘entegrasyon’ ya da ‘hoşgörü’ yoluyla ele alınmaktadır. Dahası, kültürlerarasılık diyalogu vurgulamakta, kültürlerüstücülük ise ‘sınırların aşılması’ ile ilgilidir. Han, bugünün kültürünün hiperkültürlülük ile karakterize olduğunu belirtmektedir: “Hiperkültürel turist varacağı yere daima çoktan varmıştır. Ne ‘gezin’ ne ‘sınırdan yürüyen’dir. Geçiş ve transit, hiperkültürel mekandan değildir. Hiperkültür tekil bir bura yaratır. Heterojen içeriklerin mesafesizce yan yana durdukları yerde trans, yani Ötesilik gereksizleşir. Ne Ötesilik ne Çokluk ne Arasılık; günümüz kültür halini niteleyen şey hiperdir. Aralarında

Arasılık veya Ötesilik gerçekleşen kültürler sınırsızlaşır, yersizleşir, uzaksızlaşır ve hiperkültür olur” (2024, s. 62). Han’ın okumalarında hiperkültür terimi, hiperkültürel eşzamanlılık içinde yan yana duran farklı kültürel formların birikimini, ağını ifade eder. Hiperkültürel alanda sınırları aşmaya (transkültüralitede olduğu gibi) gerek yoktur. Aslında, sınırlar hiç yoktur, sadece tekil bir ‘burası’ vardır. Sonuç olarak, hiperkültür daha çok dağınıktır. Bu nedenle, çağdaş kültür ‘trans-’, ‘multi-’ veya ‘inter-’ ile değil, ‘hiper-’ ile karakterize edilir.

Kitabın ‘Benimseme’ başlıklı on beşinci bölümünde, uyarlamının hiperkültürel boyutunu ele alır. Han tartışmaları şöyle özetler: “*Ötekilik veya bambaşkalık paradigması son zamanlarda pek çok sosyal bilim disiplinde yer etti. O gün bugündür benimsemenin üstüne bir günahkarlık yapıldı. İddiaya göre benimseyiş, ötekini kendine indirgemekmiş*” (2024, s. 63) Ancak Han’ın çalışmasında bu olumsuz yargılar yoktur. Hiperkültür de sadece benimseyen özne değil benimsenen öteki de dönüşmektedir. ‘Uzun Barışa Dair’ başlıklı on altıncı bölümde Han, hiperkültürcülüğe özgü farklı kültürlerin harmanlanmasının dünyada kalıcı barışa yol açabileceğini savunur. Han’a göre, “*ticaret ruhu er veya geç her halkı ele geçirir. Böylelikle doğa da insani eğilimler mekanizması sayesinde ebedi barışı taahhüt eder. Aynı mantığa göre küreselleşmeyi ilerleten ‘ticaret ruhunun’ belki ‘Uygarlık Çatışması’nda savaşa tutuşmuş tanrılardan daha güçlü olduğu anlaşılabacaktır*” (2024, s. 66). Han, hiperkültürcülüğün ve küreselleşmenin bir başka etkisinin, halklar arasında barışın sağlanmasına önemli bir katkı sağlıyor olmasıdır. ‘Nezaket Kültürü’ başlıklı on yedinci bölümde Han, ironi, incelik, tolerans ve hoşgörü gibi bir dizi kavramı ele alır ve bunların neden nezaket kadar hiperkültürel bir topluluğu karakterize etmediğini açıklar. Han’a göre, hipermodernite nezakete dayanır ve diğer davranışları bir kenara bırakır. Bunlar, modernite ve postmoderniteye ait olan, ancak hipermoderniteye ait olmayan muhafazakar kavramlardır. Aksine, nezaketli olmak, özgürlük sağlayan ve bağlantılara izin veren bir açıklık içerir. ‘Hiperlog’ başlıklı on sekizinci bölümün ana argümanı ise World Wide Web’in dünyayı bir deniz coğrafyasına dönüştürmesidir. Hepimizin sonsuz bir bilgi denizinde yol aldığını ifade eden Han’ın belirttiği gibi, bu yeni durum ‘dünyada var olmanın farklı bir biçimini’ ortaya koymaktadır: “*Yeni deniz coğrafyası ne zihni ne logosu gerçek anlamıyla tanır. Logos yerini hiperloga bırakır, hiperlog ise basit bir diyalog veya polilog sürdürmeyi temsil etmez... Hiperlog yeni hiperkültür düzenidir, söylendiği zaman iştirilense logos değil daha ziyade log-in veya logo yahut logo-s, yani logolardır*” (2024, s. 74).

Çalışmanın ‘Gezgin’ başlıklı on dokuzuncu bölümünde Han, Nietzsche’nin gezgin figürünü inceler. Bu figür, birçok açıdan hiperkültürel turist figürüne benzeyen yeni bir insan tipidir. Gezgin de turist de, teleolojik, teolojik ve mekânsal özelliklerden arındırılmış bir dünyada yaşarlar. Dahası, nihai bir varış noktasına yönelmemişlerdir ve tek bir ufku gözden kaçırmazlar. Bu, onların vizyonunu özgürleştirir ve hipervizyon haline getirir. Değişim ve yenilikten büyülenen ikisi de tek bir yerde uzun süre kalmazlar ve ‘derinlik’ ve ‘köken’ mitine karşı temkinlidirler. Ancak Han, Nietzsche’nin gezgininin tutumunun hiperkültürel turist tutumuyla aynı olmadığını belirtir. İlki, ikincisini karakterize eden rahatlığa sahip değildir. Kitabın ‘Eşik’ başlıklı yirminci ve son bölümünde ise Han, geleceğin insanının acı çeken biri değil, sakın bir şekilde gülümseyen bir turist olacak sonucuna varır. Heidegger’in ‘burada’lık ontolojisine karşı hiperkültür insanının eşiği geçip -ki bunu ister fiziksel istersek de ruhani olarak düşünebiliriz- yola çıktığını varsayar.

Çalışmanın geneline baktığımızda Byung-Chul Han, çağımızın keskin ve düşündürücü bir gözlemcisi rolü üstlendiğini bizlere kanıtlamaktadır. Geçmiş dönem ve günümüz felsefecilerinin ve kültür teorisyenlerinin eserlerine yeni ve kışkırtıcı yorumlar getiren Han, kitabında küreselleşmenin olumsuz bir olgu olduğu yönündeki yaygın kanıyı sorgulamakta ve yer yer küreselleşmenin sunduğu fırsatları okuyucusuna aktarmaktadır. Çalışmanın özgün katkısı, çağdaş dünyanın hiperkültürel ilişki ağını bizlere tanıtmaktan gelmektedir.

3. TARTIŞMA VE SONUÇ

İlk olarak 2005 yılında ‘*Hyperkulturalität: Kultur und Globalisierung*’ başlığıyla Almanca’da yayımlanan ve 2022 yılında İngilizce’ye 2024 yılında da Türkçe’ye çevirilen ‘Hiper-Kültürelilik: Kültür ve

Küreselleşme' (İstanbul, Ketebe Yayınları, Almanca'dan Çeviren Mahmud Sami Türk) başlıklı kitabın analizine odaklanan bu çalışma, Alman felsefeci Byung-Chul Han'ın tartışma odağını felsefeden kültür teorisine doğru çevirdiği ilk önemli eseridir. Han, kitap boyunca yirmi farklı bölümde irdelediği kültürel küreselleşme sürecine 'yeni bir dünya şekilleniyorsa bu dünyayı nasıl okumalıyız?' sorusu çerçevesinde yaklaşmaktadır. Küreselleşen kültürde yaşayan insanların 'turist mi?' yoksa 'geniş ve açık bir dünyaya yayılmış özgür bireyler mi?' şeklinde tanımlanması gerektiğini tartışan Han'ın kitabı için *"herkesi aşırı bunaltacak kadar 'kültürün sonuna' işaret etmektedir. Hızlı ilerleyen teknoloji bu değişimi daha da hızlandırmış ve zaman geri çevrilemeyecek hale gelmiştir. Teknoloji, insanlardaki isteksizliğe ve ruhsal uyuşukluğa dokunarak birçok ruhu esir almıştır"* (Melonic, 2023) yorumu yapılmaktadır. Han, kitap boyunca enformasyon teknolojilerinin serbestleştirilmesinin ve dünya genelinde emek-sermaye çelişkisinin şekillendirdiği ekonomik neoliberalizmin etkilerine odaklanmaktan çok, ekonomik unsurları silikleştirip yeni 'hiperkültür' halini felsefi bir semptom olarak tüm yönleriyle bizlere sunmakta; hiperkültürün olumsuz sonuçları kadar olumlu görülebilecek unsurlarına da eserinde yer vermektedir. Kitabının pek çok bölümünde Hegel ve Heidegger felsefesinin yirmi birinci yüzyıl insanına neler kazandırabileceği üzerine düşünmemiz gerektiğini vurgulayan Han'a göre, *"etnik köken ve kültürdeki çeşitlilik, gelişen bir kültürün temel direğidir; ancak ulusal mutluluk için ek bir adım gereklidir: Kendini farklılaştırmak için yabancı bir Öteki'ye ihtiyaç duyan bir 'çeşitliliğin üstesinden gelme' adımı"* (Bartle, 2023). Kitabın bir diğer güçlü yanı, Han'ın Batı kültürü ile Uzak Doğu kültürünü karşılaştırma ve zıtlıklarını ortaya koyma çabasıdır. Bu karşılaştırma, ona Nietzscheci anlamda karşılaştırmalı bir felsefe inşa etme imkanı sunmakta, ancak analizi yüzeysel kalmaktadır. Han, çağımız kültür dinamiklerini tanımlayabilecek bir model geliştirme ve tanımlama görevi de dahil olmak üzere, kültür felsefesinin bugün ortaya koyduğu en acil sorulara ikna edici yanıtlar aradığını iddia etmekte ancak hiçbir kültür sahasında bizlere kesin bir cevap sunmamaktadır. Soru sorma aşamasında kalmış olması ve yanıtlarının muğlaklığı, Han'ın yaşananları daha iyi bir dünyaya geçiş olarak okumasına ve pek çok akademisyenin sosyal çürüme ve zihinsel kargaşa olarak karakterize ettiği dönemi yer yer pozitif algılamasına neden olmaktadır. Kitap, okuyucularının dünya görüşünü değiştirmekten çok, ümitvar olmalarını, çağdaş (küreselleşmiş) kültürün karşı karşıya olduğu en önemli ve güncel konular üzerinde daha çok düşüncelerini teşvik etmektedir.

Çalışmasında postmodernizmin farklı kültürlerin birbirine bağlı ve bir arada varoluşunu sağladığını ifade eden Chul Han, gündelik yaşamın kültürel sınırları aştığını ve insan toplulukları/kimlikleri için benzeri görülmemiş, deneyimlenmemiş, radikal bir kopuşa dayalı benzersiz bir enformasyon kümesini bizlere sunduğunu iddia etmektedir: *"Üzerlerine kültürel özgünlük veya orijinallik etiketi yapıştırılmış sınırlar veya çitler kalkıyor. Uygarlık tüm dikişlerini, hatta tüm sınırlarını veya derzlerini patlatıyor. Sınırsızlaşıyor, kısıtsızlaşıyor, dikişsizleşiyor ve bir hiperkültür halini alıyor"* (2024, s. 17). Çağımızda yaşamın da enformasyon ağları gibi, merkezi olmayan, karmaşık bir örgü haline geldiğini; kültürel yaşamın sınır, mekan ve sınıf yerine bağlantı noktaları, zaman ve kimlik üzerinden gerçeklik kazandığını ifade eden Chul Han'ın toplumu heterojen, üst üste binmiş, iç içe geçmiş bir insanlar kümesidir. Eleştirilerini var olan kadar var olacağı da yönelten yazar için kapitalizm eleştirisi, dışarıdan değil içeridendir. Chul Han'ın bu kitabında eleştirdiği kapitalizmin, 11 Eylül terör saldırıları sonrası kutuplaşmış ve enformasyon toplumu tartışmalarının yoğun biçimde yaşanmasına rağmen, sosyal medya ve platform şirketlerinin henüz yeni yeni şekillenmekte olduğu yirmi birinci yüzyıl başlangıcı bir dünya sistemi olduğu unutulmamalıdır. Kapitalist ideolojinin derinlemesine eleştirisinin yapıldığı ve insan ruhunun küresel sermaye tahakkümü altındaki yeni hallerinin analiz edildiği iddialarına rağmen okuyucusuna bir dizi semptomlar sunan Han'ın, derinlemesine felsefi birikimini, tedavi edici öneriler geliştirmek yerine teşhis etme hali ile sınırlı tutmakta olduğu ifade edilebilecektir. Yaşananların nedenleri ve dolayısıyla ne yapılması gerektiği konusunda açık bir yol izlemeyen çalışma, sonuçları nedenselliklere bağlamak yerine işaretlere indirgeyen bir içerikte şekillenmiştir. Genel olarak, bireyin ruhunu kendi elleriyle -gönüllü olarak- sömürü dinamiklerine dahil etmesinin, platform esaslı şirket kapitalizminin sömürü yöntemlerini örtükletmesinin sonucu olduğunu gözden kaçıran Han'ın eleştirileri, öznenin toplumsal yabancılaşmayı aşmasında kullanılabilecek, felsefi bakımdan sınırlı yollarını bizlere sunmaktadır. Türkçe çevirisinde seçilen kavramlara bağlı yer yer anlamlandırma güçlükleri yaşanmasına rağmen, Han'ın kitabı yeniden okunmayı ve yirmi birinci yüzyılın ilk çeyreğini oluşturan bir zaman diliminde yaşananları derinlemesine düşünerek tartışılmayı hak etmektedir.

Beyanlar

Katkı Oranı | Contribution Ratio: Yazar 1: 100 %

Benzerlik Oranı | Similarity Ratio: 14 %

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı | Research and Publication Ethics Statement: Bu çalışma bilimsel araştırma ve yayın etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

Etik Kurul İzni | Ethics Committee Approval: Etik Kurul onayına ihtiyaç bulunmamaktadır.

Üretken Yapay Zekâ Araçları Kullanım Beyanı | Declaration of Use of Generative Artificial Intelligence Tools: Çalışma kapsamında ve makale yazım sürecinde üretken yapay zekâ araçları kullanılmamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı | Conflict of Interest Disclosure: Bu çalışma ile ilgili yazarın herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek Beyanı | Financial Support Statement: Bu çalışma herhangi bir kurum, kuruluş veya proje tarafından destek almamıştır.

Kaynaklar

Bartle, J. (2023, 3 Mart). Adrift in a hyperculture: A review of 'Hyperculture: Culture and Globalization' by Byung-Chul Han. *Arc Digital*. <https://www.arcdigital.media/p/adrift-in-a-hyperculture>

Han, Byung-Chul. (2024). *Hiper-kültürelilik: Kültür ve küreselleşme* (M.S. Türk, Çev.). Ketebe.

Melonic, E. (2023). Surviving hyperculture, <https://lawliberty.org/book-review/surviving-hyperculture/>

Tononi, F. (2023). Hyperculture: Culture and globalization: By Byung-Chul Han (D. Steuer, Çev.). *Journal of Comparative Literature and Aesthetics*, 46(2): 145-151. <http://jcla.in/journal-of-comparative-literature-and-aesthetics/current-issues/>